

Radio

Herrad Meese

Niniejsza broszura zawiera:

- omówienie treści wszystkich lekcji;
- wskazówki do ćwiczeń;
- ramki z dodatkowymi informacjami na temat treści lekcji, tłumaczenie nadanych w nich scenek dźwiękowych, rozwiązania ćwiczeń, repetytorium z gramatyki oraz słowniczek;
- objaśnienie zasad gramatyki niemieckiej, oznaczone tym symbolem.

Znaczenie symboli:

 Informacje	Informacje na temat treści lekcji i ich tła społeczno-kulturowego.	 Scenki	Omówienie scenek dźwiękowych. Wyjaśnienie, na której płycie CD można je znaleźć.
 Rozumienie wypowiedzi	Omówienie ważnych zwrotów i wyrażeń, ułatwiających rozumienie potocznego języka niemieckiego.	 Poznawanie struktur	Wskazówki, ułatwiające uczniom poznawanie ważnych struktur gramatycznych.
 Utrwalanie wypowiedzi	Metody utrwalania poznanych już zwrotów i wyrazów.	 Jeszcze trochę gramatyki?	Dodatkowe wskazówki na temat poznanych już zasad gramatyki, które zostaną później omówione bardziej szczegółowo.
 Test	Test, umożliwiający sprawdzenie stopnia opanowania niemieckiego i wykrywający braki, wymagające dodatkowej nauki.	 (Symbol)	Wskazówki, pomagające w nauce języka niemieckiego, omówienie metod prawidłowego formułowania wypowiedzi oraz omówienie zasad gramatycznych.

S. 5 Omówienie lekcji 1

Informacje

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na wszystkie dźwięki i odgłosy. Gdzie rozgrywa się ta scenka? Co robią osoby biorące w niej udział?
- Na ton wypowiedzi. Jaki jest nastrój scenki?
- Wyobraź sobie przebieg akcji.
- Uwzględnij tło, na którym rozgrywa się akcja scenki.

Scenki

- ☎₁ **2** Scenka 1: Pewien młody człowiek (Filip) jedzie dokądś samochodem.
- ☎₁ **3** Scena 2: Filip dostaje coś do picia.
- ☎₁ **4** Scena 3: Filip siedzi w ogrodzie i złości się.
→ Teksty scenek na stronie 134.

Rozumienie wypowiedzi

- Powitania: *Hallo. Tag. Willkommen.*
- Pytania dodatkowe: *Was ist? Alles okay?*
- Wyjaśnienia: *Es gibt ... (Kaffee). Der Kaffee ist gut.*
- Podziękowania: *Okay, danke.*
- Wyrażanie zachwytu: *Schön hier. Ist das schön! Einfach super hier! Natur pur!*
- Wyrażanie złości: *Schluss jetzt! Aufhören!*

Utrwalanie wypowiedzi

- **Wskazówki:**
Najłatwiej jest zapamiętywać słowa w kontekście innych słów.
Ucząc się słówek, zwracaj uwagę na ich kontekst.
Wypracuj własną metodę, ułatwiającą zapamiętywanie słów i wyrażeń.

ĆWICZENIA DO LEKCJI 1

S. 6 Ćw. 1 Wysłuchaj tych trzech scenek: Co wydarzyło się w lekcji 1? Uporządkuj rysunki w kolejności odpowiadającej biegowi akcji.

S. 6 Ćw. 2 Który tekst pasuje do danego rysunku?

S. 7 Ćw. 3 Zaznacz wyraz nie pasujący do pozostałych.

S. 7 Ćw. 4 Uporządkuj wyrazy.

S. 7 Ćw. 5 Odgadnij zaszyfrowane wyrazy i wynotuj je.

S. 7 Ćw. 6 Oddziel wyrazy kreską (|).
Zanotuj ułożone z nich zdania.

S. 7 Ćw. 7 Wstaw właściwe wyrazy do poniższych zdań.

S. 8 Ćw. 8 Jak można najlepiej zapamiętać te wyrazy? Uporządkuj je.

S. 8 Ćw. 9 Z podanych niżej wyrazów zbuduj zdania i zanotuj je.

S. 9 OMÓWIENIE LEKCJI 2

Informacje

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na wyrazy „międzynarodowe“: *Moment, Kaffee, ...*
- Na nazwy własne: *Hanne Frisch, Philipp, Paula*
- Na nazwy miast: *Berlin*
- Na rodzaj wypowiedzi, np. „wiadomości“

Scenki

- ☎₁ **5** Scenka 1: Filipa złości hałas i włącza radio
- ☎₁ **6** Scenka 2: Telefon do Filipa
- ☎₁ **7** Scenka 3: Wyrazy „międzynarodowe“
→ Teksty scenek na stronie 134.

Rozumienie wypowiedzi

- Witamy kogoś: *Guten Tag.*
- Dopytujemy się: *Wer? Was?*
- Prosimy o cierpliwość: *Einen Moment bitte. Ich komme sofort.*
- Ustalamy tożsamość: *Paula von Radio D.*
- Przepraszamy kogoś za coś: *Sorry.*
- Rozpoznajemy litery: alfabet

Utrwalanie wypowiedzi

- **Wskazówki:** Wyobraź sobie tę sytuację.

ĆWICZENIA DO LEKCJI 2

S. 10, Ćw. 1 Posłuchaj scenki 1. Jak reaguje Filip? Zaznacz jego reakcję.

S. 10, Ćw. 2 Posłuchaj scenki 2. Kto co w niej mówi? Zaznacz to.

S. 10, Ćw. 3 Zwróć uwagę na wyrazy międzynarodowe. 1. Zaznacz w kolumnie „Niemiecki“ akcent wyrazowy. 2. Zapisz te wyrazy po polsku w tabeli 3. Czy znasz inne wyrazy

międzynarodowe, występujące w języku niemieckim? Co one znaczą?

S. 11, Ćw. 4 Jak przedstawiamy się podczas rozmowy telefonicznej?

S. 11, Ćw. 5 Podaj wyraz o przeciwstawnym znaczeniu.

S. 11, Ćw. 6 Które słowo tu pasuje?

S. 11, Ćw. 7 Podkreśl litery wg. podanego wzoru.

S. 12, Ćw. 8 Dopasuj wyrazy do podanych niżej liter lub głosek.

S. 12, Ćw. 9 Zaznacz wyrazy międzynarodowe i zapisz je.

S. 12, Ćw. 10 Odgadnij zaszyfrowane wyrazy i zapisz je.

S. 12, Ćw. 11 Uzupełnij brakujące wyrazy.

S. 13, Ćw. 12 Kto co mówi?

S. 14 OMÓWIENIE LEKCJI 3

Informacje

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na wyrazy międzynarodowe: *Redakteurin*, *Professor*
- Na odgłosy i dźwięki towarzyszące akcji (np. na dźwięki kojarzące się z pogodą)

Scenki

- ☉₁ **8** Nazwa radiostacji
  - ☉₁ **9** Zespół radia D
  - ☉₁ **10** Niektórzy członkowie zespołu przedstawiają się nam
  - ☉₁ **11** Wyrazy międzynarodowe
  - ☉₁ **12** Wiadomości: pogoda
- Teksty scenek na stronie 134.

Rozumienie wypowiedzi

- Przedstawiamy się: *Ich heiße ... . Ich bin ... . Mein Name ist ... . Ich arbeite bei ... .*
- Przepraszamy kogoś za coś: *Entschuldigung*.

Poznawanie struktur

- Czasowniki:
Miejsce w (wypowiedzi-)zdaniu → A 1, S. 163;
C 4 **1**, S. 171
Bezokoliczniki: *kommen*, *heißen*, *arbeiten* → D 1 **1**, S. 171
Odmiana czasownika 1. osoba: *ich komme*, *heiße*, *arbeite* → D 1 **2**, S. 171

Odmiana czasownika „sein” w 1. i 3. osobie → D 1 **6**, S. 172

Utrwalanie wypowiedzi

- **Wskazówki:** Zwracaj zawsze uwagę na dźwięki i odgłosy. Pozwolą Ci one lepiej zrozumieć sytuację i łatwiej zapamiętać wyrazy.

ĆWICZENIA DO LEKCJI 3

S. 15, Ćw. 1 Jak nazywa się ta stacja radiowa?

S. 15, Ćw. 2 Zespół radia D. Posłuchaj tej scenki i uporządkuj ją. Kto co w niej mówi? Zanotuj A, B, C, D.

S. 15, Ćw. 3 Zaznacz krzyżykiem, czyją matką jest pani Hanne Frisch.

S. 16, Ćw. 4 Posłuchaj tych zdań. Uporządkuj występujące w nich słowa i zbuduj z nich nowe zdania. Zapisz je.

S. 16, Ćw. 5 Przeczytaj te zdania na głos. Rozdziel je od siebie kreską (!).

S. 16, Ćw. 6 Zaznacz krzyżykiem. 1. Które słowo nie pasuje do pozostałych? 2. Które zdanie jest niepoprawne?

S. 16, Ćw. 7 Wstaw podane wyrazy we właściwe miejsce w zdaniu.

S. 16, Ćw. 8 Zaznacz akcent wyrazowy.

S. 16, Ćw. 9 Posłuchaj tej scenki. Które z występujących w niej wyrazów rozumiesz? Dlaczego?

S. 17, Ćw. 10 Na którym miejscu w zdaniu występuje czasownik? Uzupełnij zdanie w ramce.

S. 17, Ćw. 11 Jaką końcówkę przybiera czasownik w 1. osobie liczby pojedynczej? Uzupełnij zdanie w ramce.

S. 17, Ćw. 12 *sein*: Wstaw do tabelki właściwą formę czasownika *sein*.

S. 17, Ćw. 13 Uzupełnij zdania podanymi obok czasownikami w ich właściwej formie.

S. 18, Ćw. 14 Rozwiąż krzyżówkę.

S. 19 OMÓWIENIE LEKCJI 4

Informacje

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na wyrazy międzynarodowe: *Kollege*,

Maschine, Espresso
Na godzinę (czas).

Scenki

- ☎₁ **13** Scenka 1: W redakcji Radia D. jej zespół czeka na przybycie Filipa.
  - ☎₁ **14** Scena 2: Filip nie może dodzwonić się do Pauli i zostawia jej wiadomość w poczcie głosowej.
  - ☎₁ **15** Późnym wieczorem ktoś dzwoni do redakcji, w której jest już tylko Josefine.
  - ☎₁ **16** Wyrazy międzynarodowe.
  - ☎₁ **17** Godzina.
  - ☎₁ **18** Liczby.
- Teksty scenek na stronie 135.

Rozumienie wypowiedzi

- Witamy kogoś: *Guten Tag. Guten Abend. Hallo.*
- Żegnamy się z kimś: *Schönen Tag/Abend noch. Tschüss.*
- Przepraszamy kogoś za coś: *Tut mir Leid. Entschuldigung, es ist ja schon sehr spät.*
- Oburzamy się: *Ich weiß das (mal wieder) nicht.*
- Udzielamy informacji: *Hier ist Philipp. Hier ist die Mailbox von ... . Ich bin noch in München. Der Kaffee ist fertig. Nein, der ist nicht da. Wann? Um elf Uhr.*

Poznanie struktur

- Czasowniki
Odmiana czasownika: końcówka **-en**: w bezokoliczniku, w 1. osobie liczby mnogiej (*wir*), w 3. osobie liczby mnogiej (*Philipp und Paula*)
→ D 1 **2**, S. 171
Odmiana czasownika *sein*: *ich bin/das ist/ihr seid* → D 1 **6**, S. 172
Negowanie czasowników przez *nicht* → D 1 **19**, S. 176, C 1 **5**, S. 169

Utrwalanie wypowiedzi

- Liczby, godzina: *Wann?* ⌚ *Um ein Uhr.*

Test

Przekonaj się sam:
Co już dobrze umiesz? Co chciałbyś powtórzyć lub pogłębić? Czego nie rozumiałeś?

ĆWICZENIA DO LEKCJI 4

S. 20, Ćw. 1 Posłuchaj pierwszej scenki. Co kto w niej mówi? Zaznacz to.

S. 20, Ćw. 2 Posłuchaj drugiej scenki. Uporządkuj (ponumeruj) kolejność wypowiedzi.

S. 20, Ćw. 3 Posłuchaj trzeciej scenki. Uporządkuj (ponumeruj) wypowiedzi w ramkach.

S. 20, Ćw. 4 Posłuchaj czwartej scenki. Jakie wyrazy międzynarodowe w niej występują?

S. 21, Ćw. 5 Witamy się i żegnamy. Jaki wyraz pasuje do pustych miejsc w ramkach? Wpisz właściwe wyrazy w puste miejsca w ramkach.

S. 21, Ćw. 6 Kiedy? Uzupełnij poniższe zdanie.

S. 21, Ćw. 7 Wstaw właściwe wyrazy w puste miejsca w zdaniach.

S. 21, Ćw. 8 Zaznacz krzyżykiem zdanie, pasujące logicznie do wypowiedzi u góry.

S. 22, Ćw. 9 Wpisz właściwe zdania w kolumny oznaczone *Ja* i *Nein*.

S. 22, Ćw. 10 *sein*: Do podanych tu siedmiu zdań wstaw czasownik *sein* we właściwej formie.

S. 22, Ćw. 11 Jaką końcówkę ma czasownik w pierwszej osobie liczby mnogiej? Wpisz ją w puste miejsce w ramce.

S. 22, Ćw. 12 Uporządkuj podane wyrazy i ulóż z nich zdania.

S. 23, Ćw. 13 Posłuchaj tych liczby i odczytaj je po wyluchaniu na głos.

S. 23, Ćw. 14 Kiedy? Wpisz właściwą godzinę.

S. 23, Test: Uzupełnij zdania.

S. 24 OMÓWIENIE LEKCJI 5

Informacje

Król Ludwik II (1854 – 1886), władca Bawarii, był nietypowym monarchą: popierał sztukę, wznosił bajeczne zamki, takie jak - podziwiany na całym świecie - zamek Neuschwanstein. Ludwiga II do dziś nazywa się „baśniowym królem“.

Scenki

- ☎₁ **19** W Radio D jest jeszcze ktoś...
- ☎₁ **20** Filip i Paula mają wyjaśnić, czy to prawda, że król Ludwik II. wciąż żyje.
- ☎₁ **21** Scenka 1: Filip pojawia się w redakcji Radia D.
- ☎₁ **22** Scenka 2: dziwne spotkanie na zamku Neuschwanstein

→ Teksty scenek na stronie 135.

Rozumienie wypowiedzi

- Przedstawiamy kogoś komuś: *Das ist Ayhan.*
- Pytamy o kogoś: *Wer ist das?*
- Pytamy o coś: *Was ist das?*
- Pytamy o miejsce: *Wo bist du?*
- Pytamy o pochodzenie: *Du kommst aus der Türkei?*
- Dziwimy się: *mysteriös – sehr mysteriös*

Poznawanie struktur

- Czasowniki:
Miejsce czasownika w zdaniu pytającym → A 2, S. 163; C 4 **1**, S. 171
Odmiana czasownika 2. + 3. osoba liczby pojedynczej: końcówki **-st, -t**: *Kommst du? König Ludwig lebt.* → D 1 **2**, S.171
Odmiana czasownika *sein*: *du bist* → D 1 **6**, S.172
- Zaimki pytające: *wer? wo? was? wann?* → D 6, S. 182

Utrwalanie wypowiedzi

- Tworzenie wyrazów:
Zawody: rzeczownik +in = forma żeńska
Redakteur ➤ *Redakteurin*

ĆWICZENIA DO LEKCJI 5

S. 24, Ćw. 1 Co wiesz o królu Ludwigu? Poczytaj o nim na stronie 24.

S. 25, Ćw. 2 Posłuchaj scenki: kto jeszcze jest w redakcji Radia D. jak się nazywa?

S. 26, Ćw. 3 Paula i Filip mają coś wyjaśnić. Co? Posłuchaj jakie zlecenie wydaje im Compu.

S. 26, Ćw. 4 Wysłuchaj uważnie tej scenki. Które zdania w niej usłyszałeś, a których tu nie było?

S. 26, Ćw. 5 Posłuchaj drugiej scenki. König Ludwig und ... ? Wpisz do zdania brakujące słowo.

S. 26, Ćw. 6 Połącz strzałką pytania z właściwymi odpowiedziami na nie.

S. 26, Ćw. 7 Przekreśl wyrazy i zdania, które tu nie pasują.

S. 27, Ćw. 8 Wstaw właściwe zaimki pytające w puste miejsca w zdaniach.

S. 27, Ćw. 9 Zdanie pytające z użyciem zaimka pytającego. Na którym miejscu w takim zdaniu występuje czasownik? Uzupełnij zdanie w ramce.

S. 27, Ćw. 10 Jakie końcówki mają czasowniki w drugiej i trzeciej osobie liczby pojedynczej? Uzupełnij zdania w ramce.

S. 27, Ćw. 11 Uzupełnij zdania, wpisując do nich odpowiednią formę czasownika *sein*, lub jego końcówki w 2. i 3. osobie liczby pojedynczej.

S. 28, Ćw. 12 Tworzenie wyrazów. Uzupełnij brakujące słowa.

S. 28, Ćw. 13 Wpisz w puste miejsca w zdaniach brakujące słowa, a następnie umieść te słowa po kolei w krzyżówce. Jakie słowo jest rozwiązaniem krzyżówki?

S. 29 OMÓWIENIE LEKCJI 6**Informacje**

Na temat okoliczności śmierci króla Ludwiga II. († 1866) krążą rozbieżne opinie i spekulacje.

Na co należy zwrócić uwagę?

Na dźwięki ułatwiające rozumienie zdarzeń.

Hören

- ☉ **23** Scenka 1: Filip i Paula są na zamku Neuschwanstein.
  - ☉ **24** Scenka 2: Tak mógł umrzeć król Ludwig.
  - ☉ **25** Scenka 3: Śmierć króla Ludwiga mogła jednak nastąpić również w taki sposób.
  - ☉ **26** Zaimki *du* i *Sie*
  - ☉ **27** Partykuły tonujące *denn* i *doch*
- Teksty scenek na stronie 136.

Rozumienie wypowiedzi

- Dopytujemy się: *Wer sind Sie? Was machen Sie denn? Wie bitte? Alles klar?*
- Pytamy o samopoczucie: *Wie geht es Ihnen?*
- Wyrażamy zdumienie: *Das ist doch ...*
- Czasowniki łączące się z określonymi przyimkami (*warten auf ...*)
- Daty.

Poznawanie struktur

- Czasowniki: Odmiana czasownika 2. osoba liczby pojedynczej.
- Zwracanie się do kogoś, z kim jesteśmy „na ty”: *Was machst du?*
- Forma grzecznościowa *Sie*: *Was machen Sie?* → D 1 **2**, S.171
- Końcówki **-est, -et** czasowników, których temat kończy się na **-t** w drugiej i trzeciej osobie liczby pojedynczej: *arbeiten*: *du arbeitest, er arbeitet* → D 1 **3**, S. 172
- Odmiana czasownika *sein*: *Wer sind Sie?* → D 1 **6**, S. 172

- Partykuły tonujące *doch, denn* → D 9 **1**, S. 184
- Rodzajnik określony (mianownik) *der* → D 2 **1**, S. 177

Utrwalanie wypowiedzi

- Data: *Wann? Am 13.6.1886.*

Liczba
Data

1800
eintausendachthundert
achtzehnhundert

2004
zweitausendvier

ĆWICZENIA DO LEKCJI 6

S. 30, Ćw. 1 Która ilustracja pasuje do danej scenki? Posłuchaj scenek i ponumeruj ilustracje.

S. 30, Ćw. 2 Co twierdzi ten mężczyzna? Zapisz to w formie zdania.

S. 31, Ćw. 3 Rozszyfruj te zdania i zapisz je we właściwej formie.

S. 31, Ćw. 4 Jaki przyimek powinien łączyć się z podanymi w ramkach czasownikami? Wpisz je w ramki.

S. 31, Ćw. 5 *Von*: Połącz strzałkami zdania z pasującymi do nich logicznie wyrazami.

S. 31, Ćw. 6 *Wann?* Daty. 1. Jak po polsku wyraża się daty? 2. Król Ludwig zmarł w roku 1886. Przeczytaj to na głos.

S. 32, Ćw. 7 W którym zdaniu usłyszałeś zaimek osobowy *Sie*, a w którym *du*? Wpisz je w zadnia.

S. 32, Ćw. 8 Umieść w zdaniach brakujące czasowniki we właściwej formie.

S. 32, Ćw. 9 Czy w tych zdaniach potrzebny jest rodzajnik? Odpowiedz „tak“ zaznacz przy pomocy znaku (+); odpowiedź „nie“ przy pomocy znaku (-).

S. 33, Ćw. 10 Posłuchaj obu wypowiedzi i zapisz je. W której należy umieścić partykułę tonującą *doch*, a w której partykułę *denn*?

S. 33, Ćw. 11 Uzupełnij zdania o partykuły *doch* i *denn*? Odczytaj gotowe zdania na głos.

S. 33, Ćw. 12 *Wann?* Odcztaaj podane tu daty głośno po niemiecku.

S. 34 OMÓWIENIE LEKCJI 7

Informacje

Sisi, późniejsza cesarzowa Austrii, była przez długie lata serdeczną przyjaciółką króla Ludwiga.

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na dźwięki, pozwalające domyśleć się biegu akcji scenek.
- Na wyrazy międzynarodowe, ułatwiające poznanie upodobań osób występujących w scenie.

Scenki

- **28** Scenka 1: Król Ludwig zażywa sanny.
  - **29** Scenka 2: Taniec króla z uwielbianą przez niego kuzynką *Sisi*.
  - **30** Scenka 3: Niezwykły stół.
  - **31** Wypowiedź Compu.
  - **32** Zdanie rozkazujące.
- Teksty scenek na stronie 136.

Rozumienie wypowiedzi

- Zaprzeczamy czemuś: *Das stimmt nicht.*
- Zgadza się na coś: *Ja, gern.*
- Wzywamy kogoś do czegoś/ składamy komuś zaproszenie: *Kommen Sie. Schauen Sie mal. Tanzen wir. Los geht's!*
- Wyrażamy upodobania: *Ich liebe ... (die Natur/die Musik von ...)*
- Pytamy: *Wie geht das? Woher kommt ..?*
– *aus ... (aus Berlin, aus der Türkei)*
– *von ... (osoby: von Philipp, kierunek: von unten)*

Poznawanie struktur

- Zaimek osobowy w 3. osobie liczby pojedynczej: *er (der Tisch/ Philipp)* → D 3 **2**, S. 180
- Zdanie rozkazujące: 1. osoba liczby mnogiej (*Tanzen wir.*)
2. osoba liczby pojedynczej i mnogiej (*Kommen Sie.*) → A 4, S. 164, D 1 **5**, S. 172
Miejsce czasownika w zdaniu rozkazującym → C 3, S. 170
- Rodzajnik określony (rzeczownik): *der, die* → D 2 **1**, S. 177

Utrwalanie wypowiedzi

- **Wskazówki:** Ucząc się niemieckiego, uczymy się rzeczowników zawsze w połączeniu z rodzajnikiem!

- Określanie czasu: *jetzt, gleich, später*

ĆWICZENIA DO LEKCJI 7

S. 35, Ćw. 1 Jaki wyraz pasuje do danej ilustracji?

S. 35, Ćw. 2 1. Posłuchaj scenek 1, 2 i 3. Które zdjęcie pasuje do każdej z nich? 2. Które zdania słyszałeś w scenie 1, 2 i 3 vor? Zaznacz je.

S. 36, Ćw. 3 Posłuchaj: co mówi Compu? Zaznacz wypowiedziane przez Compu zdania.

S. 36, Ćw. 4 Skąd: *von* czy *aus*? Wstaw właściwy wyraz w zdania i odczytaj je na głos.

S. 36, Ćw. 5 Wstaw podane wyrazy we właściwe rzędy krzyżówki.

S. 36, Ćw. 6 Wybierz kilka czasowników z poprzedniego ćwiczenia i użyj ich w zdaniach oznajmujących lub pytających.

S. 37, Ćw. 7 Do kogo/czego odnosi się zaimek *er*? Zaznacz to.

S. 37, Ćw. 8 W których zdaniach należy umieścić zaimek *er*? Odczytaj je na głos.

S. 37, Ćw. 9 Posłuchaj. Na którym miejscu znajduje się czasownik w zdaniu rozkazującym?

S. 37, Ćw. 10 Uporządkuj wyrazy i utwórz z nich zdania rozkazujące. Odczytaj je na głos.

S. 38, Ćw. 11 Znajdź rzeczowniki z rodzajnikami i wpisz je we właściwej kolumnie.

S. 38, Ćw. 12 Uporządkuj podane tu określenia czasu we właściwej kolejności.

S. 39 OMÓWIENIE LEKCJI 8

Informacje

Paula i Filip są na zamku Neuschwanstein i rozmawiają z mężczyzną podającym się za króla Ludwiga. Nagle Paula dostaje olśnienia ...

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na wyrazy międzynarodowe, które ułatwiają zrozumienie czyichś upodobań oraz reklam.
- Na wyrazy należące do tej samej rodziny.

Scenki

- ☉₁ **33** Scenka 1: Filip i Paula są wciąż na zamku.
- ☉₁ **34** Scenka 2: Paula słyszy reklamę nadawaną przez radio.
- ☉₁ **35** Scenka 3: Paula jest zła na siebie.

☉₁ **36** Spójnik *aber*

☉₁ **37** Rodzajnik.

→ Teksty scenek na stronie 136.

Rozumienie wypowiedzi

- Wyrażamy twierdzenie: *König Ludwig ist tot.*
- Zaprzeczymy czemuś: *Aber ich lebe.*
- Pytamy: *Sie sind .. (König Ludwig)? Hallo, ist da jemand?*
- Mówimy o przeszłości: *Wie war es ... (in Neuschwanstein)?*
- Wyrażamy upodobania: *Ich liebe ... (die Musik/die Natur).*
- Wyrażamy zainteresowanie: *Das ist ja interessant.*
- Wyrażamy opinię o sobie: *Ich bin ja ... (blöd).*

Poznawanie struktur

- Rodzajnik określony (rzeczownik): *das* → D 2 **1**, S. 177
- Rodzajnik określony (biernik): *den, die, das* → D 2 **2**, S. 177
- Biernik po czasownikach: *lieben, sehen, kennen* → B 6, S. 167
- Czasowniki: zaimki osobowe i końcówki czasowników – zestawienie → D 1 **2**, S. 171
- Zaimek: *jemand* → D 3 **4**, S. 181

Utrwalanie wypowiedzi

- Miesiące.
- **Wskazówki:** Uczmy się słówek z wyrazami będącymi ich zaprzeczeniem: *klar sein ↔ mysteriös sein*

Zapamiętajmy słowa należące do tej samej rodziny: *Schauspieler – spielen*

ĆWICZENIA DO LEKCJI 8

S. 40, Ćw. 1 Posłuchaj scenki 1. Które z tych zdań w niej padają? Zaznacz to krzyżykiem w kolumnie „tak” *ja* albo „nie” *nein*.

S. 40, Ćw. 2 Posłuchaj scenki 2. Które z tych zdań zostało wypowiedziane przez Paulę lub Ayhana, a które pochodzi z reklamy radiowej?

S. 40, Ćw. 3 Posłuchaj scenki 3. Zaznacz zdanie wypowiedziane w niej przez Paulę.

S. 40, Ćw. 4 Uzupełnij poniższe zdania wyrazami, utworzonymi z liter w ramkach.

S. 41, Ćw. 5 Która forma czasownika odnosi się do przeszłości? Wpisz ją w owal.

S. 41, Ćw. 6 Z wysłuchanych zdań wybierz wyrazy oznaczające przeciwieństwo, wpisz je w podane niżej zdania i odczytaj je na głos.

S. 41, Ćw. 7 Połącz ze sobą wyrazy o przeciwnym znaczeniu.

S. 41, Ćw. 8 Które z tych wyrazów należą do jednej rodziny? Wpisz je do tabelki.

S. 42, Ćw. 9 Wpisz do tabelki rodzajnik określony dla rodzaju nijakiego.

S. 42, Ćw. 10 Posłuchaj obu zdań. Uzupełnij je o rodzajniki i porównaj je ze sobą.

S. 42, Ćw. 11 *Das, die* czy *den*? Utwórz z nimi poprawne zdania.

S. 43, Ćw. 12 Jak najlepiej zapamiętać wyrazy o zbliżonym znaczeniu? Zaznacz to.

S. 43, Ćw. 13 Wypisz nazwy miesięcy w porządku chronologicznym.

S. 44 Omówienie lekcji 9

Informacje

Paula jest już w Berlinie ale brakuje jej Filipa, który przebywa w Monachium. Filip zauważa w gazecie reklamę musicalu o królu Ludwigu i wraz z grupą turystów wybiera się na to przedstawienie do zamku Neuschwanstein.

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na nastrój towarzyszący określonej sytuacji.
- Na rozróżnianie nowych i starych informacji.
- Na rozpoznawanie wypowiedzi po niemiecku wśród innych, wyrażonych w innych językach.

Scenki

- ☉₁ **38** Scenka 1: Paula daremnie próbuje złapać Filipa przez telefon.
  - ☉₁ **39** Scenka 2: Filip w monachijskiej kawiarni.
  - ☉₁ **40** Scenka 3: Compu wie, że Filip utknął w korku na autostradzie.
  - ☉₁ **41** Turyści w autokarze.
  - ☉₁ **42** Filip przeprowadza wywiady z turystami.
  - ☉₁ **43** Rap ukuty wokół przeczenia *nichts*.
- Teksty scenek na stronie 137.

Rozumienie wypowiedzi

- Wyrażamy opinię: *Bin ich blöd! Das ist ja interessant/ ...*
- Zadajemy pytanie: *Was machst du? Wo bist du? Wo ist eigentlich ...? Gibt es hier ...?*
- Wyrażamy brak zrozumienia: *Ich verstehe (überhaupt) nichts.*

Poznanie struktur

- Negacja: *nichts* → D 3 **4**, S. 181
- Czasowniki wymagają dopełnienia (podmiot, dopełnienie) → B 2, S. 166
- Dopełnienie w mianowniku: *Er heißt Philipp. Er ist Redakteur.* → B 5, S. 166
- Dopełnienie w bierniku: *Er versteht den Mann.* → B 6, S. 167

Utrwalanie wypowiedzi

- Połączenie rzeczownika z czasownikiem: *eine Tour machen*

ĆWICZENIA DO LEKCJI 9

S. 45, Ćw. 1 Posłuchaj trzech scenek. Jakie zdanie usłyszałeś w każdej z nich? Zapisz te zdania.

S. 45, Ćw. 2 Co zdarzyło się w lekcji 9? Zapisz wyrazy odnoszące się do widocznych tu ilustracji.

S. 45, Ćw. 3 Turyści w autokarze. Jakie języki rozpoznałeś? Oznacz je krzyżykiem

S. 45, Ćw. 4 Usłyszałeś wyrazy, wypowiedziane po angielsku i francusku. Jakie są ich niemieckie odpowiedniki?

S. 46, Ćw. 5 Połącz pasujące do siebie wyrazy i zwroty.

S. 46, Ćw. 6 Które z podanych tu informacji są prawdziwe? Zaznacz je krzyżykiem.

S. 46, Ćw. 7 Rozwiąż krzyżówkę.

S. 46, Ćw. 8 Utwórz zdania z podanych wyrazów i wypowiedz je na głos.

S. 47, Ćw. 9 Dlaczego to zdanie jest niepoprawne? Zapisz je w poprawnej wersji.

S. 47, Ćw. 10 Posłuchaj rapu osnutego wokół przeczenia „*nichts*”. Powiedz jego treść na głos.

S. 47, Ćw. 11 Które dopełnienia pasują do podanych zdań? Wstaw je w zdania.

S. 47, Ćw. 12 Jakie zdania możesz utworzyć z tych wyrazów?

S. 47, Ćw. 13 Jakie dopełnienia możesz tu użyć zamiast *den Mann*? Zaznacz krzyżykiem właściwe dopełnienia.

S. 48, Ćw. 14 Z podanych wyrazów utwórz pytania i odpowiedz na nie na głos.

S. 48, Ćw. 15 Co tu do siebie pasuje? Zapisz to, a następnie przekształć zapisane zdania w pytania.

S. 48, 16 Zaznacz krzyżykiem pasujące do siebie zwroty.

S. 49 OMÓWIENIE LEKCJI 10

Informacje

W teatralnej restauracji Filip spotyka mężczyznę, którego głos wydaje mu się znajomy. W redakcji Radia D. pojawia się niespodziewany gość: sowa. Filip i Paula spotkali ją wcześniej na zamku króla Ludwiga. Najwidoczniej sowa musiała po kryjomu polecieć za Paulą do Berlina i trafiła do Radia D.

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na wyrazy międzynarodowe, ułatwiające zrozumienie wypowiedzianej prośby.
- Na reakcje poszczególnych osób na zaskakujące dla nich wydarzenie.

Scenki

- 1 **44** Scenka 1: W teatralnej restauracji Filip spotyka pewnego mężczyznę ...
  - 1 **45** Scena 2: Pewna sowa otrzymuje imię.
  - 1 **46** Szene 3: Józefina jest zaskoczona.
- Teksty scenek na stronie 137.

Rozumienie wypowiedzi

- Dopytujemy się: *Bekomme ich ein Interview? Wer ist das denn? Was macht die Eule hier? Du verstehst alles?*
- Negujemy coś: *Das weiß ich nicht. Das glaube ich nicht.*
- Wyrażamy opinię: *Das ... (Musical) ist wirklich ... (wunderbar).*

Poznanie struktur

- Negowanie czasownika przy użyciu: *nicht*
→ D 1 **19**, S. 176
- Miejsce *nicht* w zdaniu → C 1 **5**, S. 169

Utrwalanie wypowiedzi

- Zaimki pytające: *wer? was? wen? wie? wo? wohin? woher? wann?*
- **Wskazówka:** Przy pomocy zaimków pytających można dowiedzieć się czegoś o częściach zdania, np. z *kim?* podmiot.

ĆWICZENIA DO LEKCJI 10

S. 50, Ćw. 1 Posłuchaj scenki 1. Zaznacz zdania wypowiedziane przez Filipa i mężczyznę .

S. 50, Ćw. 2 Posłuchaj scenki 2. Wstaw brakujące wyrazy.

S. 50, Ćw. 3 Posłuchaj scenki 3. Ponumeruj zdania w kolejności, w jakiej usłyszałeś je w scenie. Utwórz z nich dialog i zapisz go na nowo.

S. 51, Ćw. 4 Które wyrazy pasują do siebie? Zaznacz je *a, b, c, d* albo *e*.

S. 51, Ćw. 5 1. Wstaw brakujące wyrazy w zdania i zapisz je. 2. W każdym z tych zdań brakuje pewnego wyrazu. Jakiego, i w którym miejscu? Zapisz uzupełnione przez siebie zdania.

S. 51, Ćw. 6 1. Tworzenie wyrazów: z podanych w tabelce sylab utwórz sześć wyrazów i zapisz je. 2. Przypomnij sobie znane Ci wyrazy, zapisz je, a następnie podziel je na sylaby.

S. 52, Ćw. 7 Odgadnij wyraz, rozłożony w ramce na litery. Wstaw odgadnięty wyraz w zdania po lewej stronie i odczytaj je na głos.

S. 52, Ćw. 8 Na którym miejscu w zdaniu znajduje się *nicht*? Uzupełnij regułę w ramce.

S. 52, Ćw. 9 Odczytaj głośno zdania z *nicht*.

S. 52, Ćw. 10 Uporządkuj wyrazy. Utwórz z nich zdania i zapisz je w kolejności zdarzeń.

S. 52, Ćw. 11 Co jest podmiotem w zdaniach: pierwszym i czwartym z ćwiczenia numer 10?

S. 53, Ćw. 12 Wstaw brakujące zaimki pytające.

S. 53, Ćw. 13 Zadaj na głos pytania dotyczące zaznaczonych na pomarańczowo dopełnień.

S. 53, Ćw. 14 Odpowiedz na poniższe pytania.

S. 54 OMÓWIENIE LEKCJI 11

Informacje

Compu poszukuje znaczenia imienia *Eulalia*. Kolega z redakcji hiszpańskiej zna *Santa Eulalia*, świętą i męczennicę.

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na znaczenie imienia, którego można domyśleć się z kontekstu i na podstawie wyrazów międzynarodowych.

Scenki

- ☉₁ **47** Scenka 1: Józefina stara zaprzyjaźnić się z sową Eulalią.
  - ☉₁ **48** Scenka 2: Compu ustala znaczenie imienia *Eulalia*.
  - ☉₁ **49** Scenka 3: Kolega z redakcji hiszpańskiej zna inną Eulalię, świętą i męczennicę.
  - ☉₁ **50** Akcent zdaniowy.
- Tekst scenki na stronie 138.

Rozumienie wypowiedzi

- Dopytujemy się: *Was machst du da? Woher kommt dein Name? Woher weißt du das? Stimmt das? Bist du wirklich eine Eule?*
- Wyrażamy opinię: *Das klingt sehr schön. Das weißt du doch. Aber ich weiß nicht alles.*
- *alles* oder *nichts*?
- Kraj – ludzie – język (*Deutschland – Deutsche – Deutsch*)

Poznanie struktur

- Zdania pytające:
z zaimkiem pytającym: *Was machst du?*
→ A 2, S. 163
bez zaimka pytającego: *Stimmt das?*
→ A 3, S. 164
- Miejsce czasownika w zdaniu pytającym
→ C 4 **1** + **2**, S. 171
- Zaimki dzierżawcze: *dein, deine* → D 2 **9**, S. 179

Utrwalanie wypowiedzi

- Tworzenie wyrazów:
rozpoznawanie i przyporządkowywanie przyrostków przymiotnikowych
griechisch, ruhig, endlich, amüsant

ĆWICZENIA DO LEKCJI 11

- S. 55, Ćw. 1** Posłuchaj scenki 1. Wstaw brakujące wyrazy w zdania.
- S. 55, Ćw. 2** Posłuchaj scenki 2. Co twierdzi *Eulalia*? Zaznacz jej twierdzenie krzyżykiem.
- S. 55, Ćw. 3** Posłuchaj scenki 3. Co twierdzi Carlos? Zaznacz jego twierdzenie krzyżykiem.
- S. 55, Ćw. 4** Posłuchaj. Zaznacz słowa z akcentem głównym.
- S. 55, Ćw. 5** Połącz usłyszane wypowiedzi.
- S. 56, Ćw. 6** Wstaw brakujące zaimki pytające.
- S. 56, Ćw. 7** 1. Wstaw *alles – nichts* we właściwe miejsce na skali. 2. Co tu pasuje: *alles* czy *nichts*?

S. 56, Ćw. 8 1. Uzupełnij. 2. Czy wiesz, jak brzmi po niemiecku nazwa Twojego kraju, jego mieszkańców i języka? Zapisz to.

S. 57, Ćw. 9 Uporządkuj wyrazy we właściwej kolejności. Który powinien znaleźć się na miejscu ①, a który na miejscu ②? Wpisz je do tabelki.

S. 57, Ćw. 10 1. Wstaw brakujące czasowniki w zdania pytające. 2. Jak na nie odpowiesz?

S. 57, Ćw. 11 Porównaj ze sobą dwa typy zdań pytających. Uzupełnij regulę w ramce.

S. 57, Ćw. 12 Utwórz pytania i odpowiedz na nie.

S. 58, Ćw. 13 Z dialogu po lewej stronie wybierz pięć wyrazów określających sowę *Eulalię*.

S. 58, Ćw. 14 Uzupełnij brakujące wyrazy, wpisz je do krzyżówki po lewej i odczytaj jej rozwiązanie.

S. 58, Ćw. 15 Tworzenie wyrazów. 1. Jakie przyrostki pasują do przymiotników? 2. Dopisz właściwe końcówki do przymiotników.

ĆWICZENIA DO LEKCJI 12

S. 59, Ćw. 1 Wyszukaj z tabeli po prawej stronie wyrazy międzynarodowe i wpisz je w zdania.

S. 59, Ćw. 2 Co tu do siebie pasuje, zgodnie z treścią zdań w tabeli po lewej? Zapisz te zdania.

S. 59, Ćw. 3 Jaka odpowiedź tu pasuje? Zaznacz je krzyżykiem.

S. 60, Ćw. 4 *du* czy *Sie*? Ułóż z nich pytania.

S. 60, Ćw. 5 Co tu możesz dodać? Zapisz to.

S. 60, Ćw. 6 Przedstaw się.

S. 60, Ćw. 7 Wypowiedz te liczby na głos.

S. 61, Ćw. 8 Uzupełnij brakujące litery. Wypowiedz te wyrazy na głos.

S. 61, Ćw. 9 Które partykuły tonujące tu pasują? Zaznacz je krzyżykiem.

S. 61, Ćw. 10 Tworzenie wyrazów: utwórz formy żeńskie i zapisz je.

S. 61, Ćw. 11 Tworzenie wyrazów: które przyrostki tu pasują? Zapisz je.

S. 61, Ćw. 12 Z jakiego typu zdaniami masz tu do czynienia? Oznacz je przy pomocy: **A** dla zdań oznajmujących, **B** dla zdań rozkazujących, **W** dla

zdań pytających, **U/N** dla zdań potwierdzających lub przeczących.

S. 62, Ćw. 13 Wpisz zdania do tabeli.
(E. = dopełnienie/dopowiedzenie)

S. 62, Ćw. 14 Uporządkuj wyrazy we właściwej kolejności i zanotuj utworzone z nich zdania.

S. 62, Ćw. 15 Utwórz zdania z czasownikami zaznaczonymi na pomarańczowo w ich właściwej formie. Wypowiedz te zdania na głos.

S. 63 OMÓWIENIE LEKCJI 13

Informacje

Paula i Filip otrzymują nowe zlecenie. Udają się do miejscowości Gengenbach w Schwarzwaldzie, w której podczas karnawału mężczyźni noszą na twarzy maski czarownic. Grupa takich „czarownic” otoczyła właśnie ich samochód. Kulminacyjnym punktem karnawału w Kolonii jest tak zwany „różany poniedziałek”. W tym dniu ulicami miasta przeciąga karnawałowy korowód przebierańców.

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na domyślenie się nastroju na podstawie tonu głosu i wyrazów międzynarodowych.
- Na wyłowienie części wyrazów złożonych.

Scenki

- 1 **51** Scenka 1: Karnawał: Filip ma na twarzy maskę czarownicy.
  - 1 **52** Compu wydaje zlecenie.
  - 1 **53** Szene 2: Filip i Paula są w centrum karnawałowego szaleństwa.
- Teksty scenek na stronie 138.

Rozumienie wypowiedzi

- Dopytujemy się: *Was ist denn mit dir los?*
- Reagujemy na pytanie: *Heute ist doch ... (Rosenmontag)*
- Dni tygodnia: *Montag, ...*
- Rozbiór wyrazów złożonych: *die Telefonnummer* □ *das Telefon + die Nummer*

Poznanie struktur

- Uzupelnienie i przyłączenie na miejscu ① w zdaniu: *Heute bin ich eine Hexe.* → C 1 **2** + **4**, S. 168f.
- Rzeczownik w liczbie mnogiej z -s lub -n: *das Auto, die Autos*; *die Hexe, die Hexen* → D **2**, S. 178

Utrwalanie wypowiedzi

Odgadywanie zaszyfrowanych wyrazów i zdań.

ĆWICZENIA DO LEKCJI 13

S. 64, Ćw. 1 Jakie wyrazy kojarzą Ci się z karnawałem? Wynotuj je po polsku i niemiecku.

S. 64, Ćw. 2 Przyjrzyj się mapie i przeczytaj dołączone do niej informacje o karnawale.

S. 65, Ćw. 3 Posłuchaj scenki 1. Co mówi w niej Filip? Zaznacz jego wypowiedzi.

S. 65, Ćw. 4 Posłuchaj. Co mówi Compu? Zaznacz jego wypowiedzi.

S. 65, Ćw. 5 Posłuchaj scenki 2. Gdzie są Filip i Paula? Kto jeszcze tam jest?

S. 65, Ćw. 6 Co zdarzyło się w tej lekcji? Jaka jest właściwa kolejność wydarzeń? Ponumeruj je.

S. 66, Ćw. 7 Co znaczą skróty *Mo, Di ...*? Zapisz je w formie rozwiniętej.

S. 66, Ćw. 8 Co Filip planuje zrobić w kolejnych dniach tygodnia? Utwórz zdania na ten temat i wypowiedz je na głos.

S. 66, Ćw. 9 Wyrazy w ramkach złożone są z dwóch rzeczowników. Wynotuj oba rzeczowniki.

S. 67, Ćw. 10 Co zdarzyło się w tych zdaniach z ich podmiotem? Uzupełnij regułę w ramce.

S. 67, Ćw. 11 Przekształć poniższe zdania: zaznaczone szarym kolorem uzupełnienia umieść na miejscu ①. Wypowiedz teraz tak przetworzone zdania na głos, akcentując w nich uzupełnienia.

S. 67, Ćw. 12 Jaka część zdania stoi teraz na jego początku? (Odp.: **przyłączenie=okolicznik**)

S. 67, Ćw. 13 Dołącz przyłączenia do zdań i wypowiedz je na głos.

S. 67, Ćw. 14 Uzupełnij poniższy schemat.

S. 68, Ćw. 15 Jakie pytanie pasuje do podanych tu trzech odpowiedzi?

S. 68, Ćw. 16 Rozszyfruj zakodowane wyrazy i zdania i zapisz je.

S. 69 OMÓWIENIE LEKCJI 14

Informacje

Karnawałowe „czarownice” uprowadzają Filipa. Paula daremnie szuka Filipa i jego samochodu. Zwraca się o pomoc do mężczyzny w mundurze policjanta. Nieoczekiwanie pojawia się Ayhan.

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na umiejętność selektywnego słuchania, która pozwala wyłowić nam to, co istotne, z dwóch różnych wypowiedzi

Scenki

- 2 **2** Scenka 1: Filip jest w samym centrum karnawałowej zabawy i ma duży kłopot.
  - 2 **3** Scenka 2: „Różany poniedziałek” wcale nie wydaje się Pauli taki zabawny.
  - 2 **4** Scenka 3: Paula zwraca się o pomoc do mężczyzny w mundurze policjanta.
  - 2 **5** Scenka 4: Odnajduje się auto Filipa.
  - 2 **6** Czasownik *sein* w czasie przeszłym.
- Teksty scenek na stronie 139.

Rozumienie wypowiedzi

- Opisujemy coś: *Das Auto ist weg. Hier sind so viele Menschen. Hier ist wirklich sehr viel los.*
- Wyrażamy przynależność: *Das Auto gehört Philipp.*
- Wyrażamy opinie/uczucia: *Die Atmosphäre ist wunderbar. Ich habe ein Problem.*
- Połączenia z *haben* i *sein*

Poznawanie struktur

- Odmiana czasownika *sein*
Czas teraźniejszy i przeszły (*war*) → D 1 **6**, S. 172, D 1 **15**, S. 175
- *sein* i uzupełnienia → B **4** und **5**, S. 166
- Zaimki (rzeczownik): *ein/eine; kein/keine, mein/meine* → D 2 **10**, S. 179

Utrwalanie wypowiedzi

- Porządkowanie wyrazów
- Połączenia z *haben* lub *sein*

ĆWICZENIA DO LEKCJI 14

S. 70, Ćw. 1 Posłuchaj scenki 1. Na czym polega problem Filipa? Zanotuj jego pytania.

S. 70, Ćw. 2 Posłuchaj scenki 2. Dlaczego „różany poniedziałek” nie wydaje się Pauli zabawny. Zaznacz zdania, które to uzasadniają.

S. 70, Ćw. 3 Posłuchaj scenki 3. Co tu się zgadza, a co nie? Zaznacz to krzyżykiem.

S. 70, Ćw. 4 Dopasuj wyrazy do zdań. Zapisz utworzone zdania we właściwej linii.

S. 70, Ćw. 5 Posłuchaj scenki 4. Kto siedzi za kierownicą samochodu Filipa?

S. 71, Ćw. 6 Połącz ze sobą właściwe części zdań.

S. 71, Ćw. 7 Które słowa pasują do zdań po lewej stronie?

S. 71, Ćw. 8 Ułóż pytania: jak zapytamy o zaznaczone na pomarańczowo części zdań? Wpisz zaimki pytające, pytania i odpowiedzi do tabelki.

S. 72, Ćw. 9 Przeczytaj podany tekst i zaznacz występujące w nim zaimki osobowe i czasowniki. Wpisz je następnie do tabelki.

S. 72, Ćw. 10 Posłuchaj dwóch wypowiedzi odnoszących się do przeszłości. Występuje w nich forma czasownika *sein* w czasie przeszłym. Jak ona brzmi?

S. 72, Ćw. 11 Wpisz obie formy czasownika *haben* do podanych w ćwiczeniu zdań.

S. 73, Ćw. 12 1. Wyszukaj i zapisz ukryte w tabeli wyrazy. 2. Jak najłatwiej możesz je zapamiętać? Które z nich odnoszą się do karnawału?

S. 73, Ćw. 13 Co tu pasuje: *haben* czy *sein*? Dopasuj wyrazy do właściwego czasownika. Ułóż z nich zdania i odczytaj je na głos.

S. 74 OMÓWIENIE LEKCJI 15**Informacje**

Karnawał: Paula splotała Ayhanowi figla. Paula i Filip nagrywają wypowiedzi uczestników karnawału. Spotykają mężczyznę przebranego za *Papageno*, postać z opery Mozarta „Czarodziejski flet”. Następnie spotykają młodego człowieka przebranego za Ikarę, postać z mitologii greckiej. Podczas karnawału, w niektórych regionach Niemiec, kobiety obcinają mężczyznom w „tłusty czwartek” krawaty. Oznacza to, że przejmują nad nimi władzę. Mądrzy mężczyźni chodzą tego dnia bez krawata, albo wiążą najstarszy i najgorszy...

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na dźwięki pozwalające zorientować się w sytuacji.
- Na wypowiedzi w różnych dialektach.

Scenki

- 2 **7** Scenka 1: Paula rewanzuje się.
- 2 **8** Scenka 2: Karnawał – *Papageno*.
- 1 **9** Scenka 3: Karnawał – Ikarus.
- 1 **10** Dialekty w języku niemieckim.

→ Teksty scenek na stronie 139.

Rozumienie wypowiedzi

- Słuchamy wypowiedzi w różnych dialektach. Na mapie możemy zobaczyć, w jakiej części Niemiec mówi się tymi dialektami.
- Zajmujemy stanowisko: *Das war doch sehr lustig. Ist doch egal! Ist das nicht herrlich?*
- Dopytujemy się: *Sag mal, kennst du die Geschichte? Siehst du das denn nicht?*

Poznanie struktur

- Rodzajnik nieokreślony (mianownik): *ein, eine* → D 2 **3**, S. 177
- Czasowniki zmieniające samogłoskę rdzenną w temacie: *sehen – du siehst* → D 1 **4**, S. 172

Utrwalanie wypowiedzi

Poszukiwanie czasowników w słowniku.

ĆWICZENIA DO LEKCJI 15

S. 75, Ćw. 1 Posłuchaj scenki 1. Paula mści się. Jak? Połącz strzałką podpisy z obrazkami.

S. 75, Ćw. 2 Uzupełnij zdania wyrazami podanymi w ramkach.

S. 75, Ćw. 3 Zapoznaj się z informacjami i posłuchaj scenki 2. Jaką opinię o kostiumie Papageno wydaje kobieta z Zagłębia Ruhry?

S. 76, Ćw. 4 Posłuchaj scenki 3. Co jest najważniejsze dla młodzieńca przebranego za Ikarą? Zaznacz krzyżykiem właściwą opinię.

S. 76, Ćw. 5 Posłuchaj teraz paru wypowiedzi wyrażonych w różnych dialektach. Kto co mówi? Zanotuj numer scenki.

S. 76, Ćw. 6 Co to znaczy? Zaznacz właściwą odpowiedź krzyżykiem.

S.76, Ćw. 7 Co do siebie pasuje? Połącz liczby, którymi ponumerowane są zdania po lewej, z literami, którymi oznaczono zdania po prawej.

S. 77, Ćw. 8 Zaznacz wszystkie rodzajniki odnoszące się do rzeczowników w ramkach. Wpisz teraz rzeczowniki, wraz z właściwymi rodzajnikami, w odpowiednią kolumnę w tabeli.

S. 77, Ćw. 9 Wstaw właściwy rodzajnik w zdania.

S. 77, Ćw. 10 1. Jaką formę w bezokoliczniku mają zaznaczone czasowniki? Zanotuj ją.
2. Kiedy zmienia się temat czasownika? Wpisz do tabeli czasowniki we właściwej formie.

S. 78, Ćw. 11 Temat czasownika może ulec zmianie. Jakie informacje na ten temat można znaleźć w słownikach?

S. 78, Ćw. 12 Pod jakim hasłem należy szukać tych czasowników w słowniku? Dlaczego?

S. 79 OMÓWIENIE LEKCJI 16**Informacje**

Paula i Filip przygotowują reportaż dźwiękowy z karnawału. Wśród jego uczestników dostrzegają mężczyznę przebranego za Dedalą, postać z mitologii greckiej. Wraz z synem Ikarą, Dedal chciał uciec z wyspy Krety do Aten na skrzydłach z piór ptasich, sklejonych woskiem. Podczas lotu Ikar nie posłuchał dobrej rady Dedalą: wzbił się za wysoko, słońce roztopiło wosk i nieszczęsny Ikar runął do morza ponosząc śmierć.

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na nazwy geograficzne i ich możliwe znaczenie w kontekście słuchanej scenki.
- Na wszystko, co pozwala się nam domyśleć, co ktoś robi, względnie zamierza uczynić.

Scenki

- **11** Scenka 1: Mężczyzna przebrany za Dedalą
- **12** Scenka 2: Mit o Dedalu i Ikarze.
- **13** Scenka 3: Józefina próbuje latać ...
→ Teksty scenek na stronie 140.

Rozumienie wypowiedzi

- Przypuszczamy coś: *Dann sind Sie ja wohl...?*
- Wyrażamy coś niejasno: *Irgendwie bin ich ja auch im Exil.*
- Upominamy kogoś: *Flieg nicht zu hoch!*
- Rekonstruowanie przebiegu akcji, wyciąganie potrzebnych informacji z tekstu.

Poznanie struktur

- Zdania w trybie rozkazującym: *Pass auf!* → A 4, S. 164; C 3, S. 170
- Tryb rozkazujący czasowników: *Flieg nicht zu hoch! Fliegen Sie nach Berlin. Fliegen wir! Kommt um sechs.* → D 1 **5**, S. 172
- Wyrażanie kolejności wydarzeń z użyciem: *zuerst ... dann*
→ A 6, S. 165

Utrwalanie wypowiedzi

- Rodzina: *Vater – Mutter – Sohn – Tochter*
- **zu** przed przymiotnikiem: *Flieg nicht zu hoch!*

ĆWICZENIA DO LEKCJI 16

S. 80, Ćw. 1 Posłuchaj scenki 1. Ten mężczyzna jest uczestnikiem karnawału. Za kogo się przebrał? Skąd pochodzi? Uzupełnij zdania.

S. 80, Ćw. 2 Co wiesz o dedalu i Ikarze? Obejrzyj ilustracje i posłuchaj scenki 2. Opowiedz na głos: Co tu się zdarzyło?

S. 80, Ćw. 3 Posłuchaj scenki 3: Kto co w niej mówi? Uporządkuj wyrazy i ułóż z nich zdania.

S. 81, Ćw. 4 Uporządkuj dialog ze scenki 1 we właściwej kolejności. Ponumeruj zdania dialogu.

S. 81, Ćw. 5 Przeczytaj tekst. Zrozumienie tekstu ułatwi dołączona doń mapa. Do ramek pod mapą wpisz czasowniki w bezokoliczniku, które pomogą Ci uporządkować opowieść o Dedalu i Ikarze.

S. 81, Ćw. 6 Uzupełnij zdania o *irgendwie*. Odczytaj je na głos.

S. 82, Ćw. 7 Które z tych zdań jest zdaniem oznajmującym, które pytającym, a które rozkazującym? Wpisz ich numery do tabeli.

S. 82, Ćw. 8 Jak oceniasz te wypowiedzi? Czy są przyjazne ☺, nieprzyjazne ☹, czy neutralne ☹|?

S. 82, Ćw. 9 Zaznacz formy czasowników i zaimków osobowych. Co ubywa z nich w bezokoliczniku? Co zmienia się w szyku zdania?

S. 82, Ćw. 10 Przekształć te zdania w rozkazy i wypowiedz je na głos.

S. 82, Ćw. 11 Połącz zdania z *zuerst – dann*. Wypowiedz je na głos.

S. 83, Ćw. 12 Jakie wyrazy usłyszałeś? Zaznacz je krzyżykiem.

S. 83, Ćw. 13 Co tu jest prawdą? Zapisz to.

S. 83, Ćw. 14 Dołącz *zu* do zdań i wypowiedz je na głos. Przed jaką częścią mowy występuje *zu*?

S. 84 OMÓWIENIE LEKCJI 17**Informacje**

Paula i Filip mają nowe zadanie. W pewnej wsi, na polu, pojawiły się tajemnicze koła. Nikt nie wie, skąd się tu wzięły. Krążą plotki, że to pewnie ślad po lądowaniu kosmitów. Wioska szybko stała się atrakcją turystyczną.

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na rozpoznawanie słów o kluczowym znaczeniu dla rozumienia wypowiedzi.
- Na tonie głosu, pozwalającym domyśleć się, że ktoś chce coś komuś sprzedać.

Scenki

- ☉₂ **14** Scenka 1: Zlecenie dla Pauli i Filipa.
  - ☉₂ **15** Scena 2: Turyści w autokarze.
  - ☉₂ **16** Scena 3: Sprzedawca pamiątek usiłuje sprzedać plastikowe „latające spodki”.
  - ☉₂ **17** Czasownik modalny *wollen*
  - ☉₂ **18** Rap, ukuty wokół *wollen*.
- Teksty scenek na stronie 140.

Rozumienie wypowiedzi

- Dopytujemy się: *Was heißt das?*
- Odpowiadamy pozytywnie na pytanie w formie negatywnej: *Ist denn niemand da? – Doch.*
- Wypowiadamy życzenia: *Ich möchte ... . Wir wollen ....*
- Wypowiadamy się o UFO przy pomocy wyrazów międzynarodowych.

Poznawanie struktur

- Wyrażanie życzeń przy użyciu czasowników modalnych:
Ich möchte aussteigen. Ich will die Kreise sehen. → D 1 **8**, S. 173
- Klamra zdaniowa w czasownikach modalnych
→ D 1 **10**, S. 174
- Zmiana samogłoski w czasowniku modalnym *wollen – ich will* → D 1 **9**, S. 173

Utrwalanie wypowiedzi

- Wyrażanie życzeń przy pomocy czasowników modalnych.

ĆWICZENIA DO LEKCJI 17

S. 85, Ćw. 1 Posłuchaj scenki 1. Co mają wyjaśnić Filip i Paula?

S. 85, Ćw. 2 Posłuchaj scenki 2. Co mówią ludzie o tajemniczych kołach?

S. 85, Ćw. 3 Posłuchaj scenki 3. Co mówi ten mężczyzna? Ponumeruj jego wypowiedzi zgodnie z biegiem akcji scenki.

S. 86, Ćw. 4 Co oznacza skrót U F O? Zapisz jego rozwinięcie po polsku.

S. 86, Ćw. 5 Co sam myślisz o UFO? Zaznacz możliwe wyjaśnienia tego fenomenu i dopisz własne.

S. 86, Ćw. 6 Co gdzie pasuje? Zapisz to.

S. 87, Ćw. 7 Odpowiedz na pytania używając *ja* albo *doch*. Co oznacza ta odpowiedź? Wyraź ją głośno w formie rozwiniętej wg. podanego wzoru.

S. 87, Ćw. 8 Te zdania mają po dwa czasowniki. Zaznacz je.

S. 87, Ćw. 9 Gdzie znajduje się drugi czasownik w zdaniu? W jakiej formie występuje? Wpisz te zdania do tabeli.

S. 87, Ćw. 10 Połącz pasujące do siebie części zdań strzałkami. Odczytaj głośno nowe zdania.

S. 87, Ćw. 11 Jakie dwie formy czasownika modalnego *wollen* tutaj słyszysz? Zanonuj je.

S. 87, Ćw. 12 Posłuchaj i mów głośno razem z wykonawcą rap, osnuty wokół *wollen*.

S. 88, Ćw. 13 Uporządkuj wyrazy i utwórz z nich poprawne zdania. Zapisz je.

S. 88, Ćw. 14 Uzupełnij zdania. Wpisz je do krzyżówki i odczytaj jej rozwiązanie.

S. 89 OMÓWIENIE LEKCJI 18

Informacje

Paula i Filip wciąż usiłują wyjaśnić pochodzenie tajemniczych kół na polu żyta. Rolnik, do którego należy pole, stara się na nich zarobić. Filip i Paula obserwują pole nocą. Jest z nimi sowa Eulalia. W drodze powrotnej do wsi Filip zauważa, że Paula ma wpięte we włosy swoje pióro. Paula nie chce mu powiedzieć, dlaczego to zrobiła.

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na rozpoznawanie kluczowych słów (internacjonalizmów i walut)
- Na rozpoznawanie wypowiedzi pozytywnych i negatywnych.

Hören

- 2 **19** Scenka 1: Oferta.
- 2 **20** Wiadomość.
- 2 **21** Scenka 2: Nocą w lesie.
- 2 **22** Scenka 3: Na drodze do wsi.
- 2 **23** Szene 4: Pojawienie się UFO.

→ Teksty scenek na stronie 140.

Rozumienie wypowiedzi

- Dopytujemy się: *Wofür ...? Warum hast du ...? Ist da jemand? Darf ich ...?*
- Wyrażamy uznanie: *Sie gefällt mir.*

- Wyrażamy dezaprobatę:
So ein Unsinn/Blödsinn!
- Stwierdzamy różnicę: *etwas – alles – nichts; jemand – niemand*

Poznanie struktury

- Końcówki rzeczowników liczby mnogiej na -s, -(e)n, -e, -er (także z przegłosem): *die Ufos, Federn, Kreise, Felder, Männer* → D 2 **7**, S. 178
- Zaimki (rzeczownik liczby pojedynczej i mnogiej): *keine, meine, deine* → D 2 **10**, S. 179

Utrwalanie wypowiedzi

- Waluta (*euro*)

ĆWICZENIA DO LEKCJI 18

S. 90, Ćw. 1 Posłuchaj scenki 1. Co usłyszałeś? Zaznacz to.

S. 90, Ćw. 2 Posłuchaj: gdzie czekają na UFO Filip i Paula? Zaznacz właściwą odpowiedź.

S. 90, Ćw. 3 Posłuchaj teraz drugiej scenki w całości. Wstaw brakujące wyrazy w zdania.

S. 90, Ćw. 4 Posłuchaj scenki 3. Połącz ze sobą właściwe zdania po lewej i prawej stronie tabeli.

S. 91, Ćw. 5 Pytania: *wofür, für wen?* Uzupełnij je i zapisz.

S. 91, Ćw. 6 Uporządkuj *etwas – alles – nichts* w kolejności logicznej.

S. 91, Ćw. 7 Uzupełnij: *etwas – alles – nichts*.

S. 91, Ćw. 8 Co tu pasuje: *jemand* czy *niemand*?

S. 91, Ćw. 9 Posłuchaj scenki 4. Podziel usłyszane wypowiedzi na pozytywne (+) i negatywne (-).

S. 92, Ćw. 10 1. Zaznacz rzeczowniki. 2. Wpisz je do tabeli w liczbie mnogiej. Uzupełnij regułę.

S. 92, Ćw. 11 Wyszukaj rzeczowniki w liczbie pojedynczej i mnogiej i wpisz je do tabeli.

S. 92, Ćw. 12 Uzupełnij zdania. Zapisz czasowniki w ich właściwej formie.

S. 93, Ćw. 13 Wstaw wyrazy: *nichts – Geld – Euro – Cent* w zdania.

S. 93, Ćw. 14 Uzupełnij *kein/keine, mein/meine*.
Wypowiedz zdania na głos.

S. 94 OMÓWIENIE LEKCJI 19

Informacje

Paula i Filip odkryli przy pomocy Eulalii, że tajemnicze koła na polu zboża są dziełem sprytnych rolników. Udają się do gospody i pytają mieszkańców wsi, co o tym wszystkim sądzą.

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na rozpoznawanie głosów i dopasowanie ich do określonej osoby.

Scenki

- **24** Scenka 1: Informacje o UFO.
  - **25** Scenka 2: Wywiady w gospodzie.
- Teksty scenek na stronie 141.

Rozumienie wypowiedzi

- Dopytujemy się: *Was heißt eigentlich ...? Woher weißt du das? Warum finden Sie die Idee nicht gut?*
- Wyrażamy własne zdanie: *Das war eine gute Idee. Ich finde die Idee (nicht) gut.*
- Określamy możliwości i ograniczenia: *Ufos können fliegen. Ich kann fliegen. Ufos können nur fliegen und nicht sprechen.*
- Klasyfikujemy opinie: positiv, neutral, negativ.

Poznawanie struktur

- Czas przeszły od *sein*: *war* → D 1 **15**, S. 175
- Czasownik modalny *können* i jego funkcje → D 1 **8**, S. 173
- Miejsce w zdaniu → D 1 **10**, S. 174

Utrwalanie wypowiedzi

- *finden, glauben, meinen*
- Wyrażenie *logo*

ĆWICZENIA DO LEKCJI 19

S. 95, Ćw. 1 Posłuchaj scenki 1. 1. Porównaj wypowiedzi w „dymku” z zapamiętanym tekstem scenki. Czy wypowiedź w „dymku” jest prawdą? 2. Co Eulalia mówi o sobie, a co mówi o UFO? Uporządkuj wyrazy i utwórz z nich zdania. Zapisz je we właściwym wierszu.

S. 95, Ćw. 2 Posłuchaj scenki 2. Kto co w niej mówi? Zaznacz w tabeli ich wypowiedzi.

S. 96, Ćw. 3 Jak myślisz? Które wyrażenia są: pozytywne ☺, neutralne ☹, negatywne ☹?

Uporządkuj je.

S. 96, Ćw. 4 Która odpowiedź pasuje do którego pytania? Połącz je ze sobą strzałkami.

S. 96, Ćw. 5 Które wyrażenia są synonimami (≈)? Dobierz wyrazy z ramek do podanych zdań.

S. 96, Ćw. 6 Wstaw do zdań *nur* albo *nicht*. Wypowiedz na głos utworzone zdania.

S. 97, Ćw. 7 Zaznacz formy czasownika. Co dzieje się teraz, a co zdarzyło się wcześniej? Wstaw właściwy wyraz: *jetzt* albo *vorher*.

S. 97, Ćw. 8 Czas przeszły od *sein*. Zapisz właściwe formy tego czasownika.

S. 97 Ćw. 9 Wstaw: *kann* lub *können*?

S. 98, Ćw. 10 Jesteś innego zdania niż Twój rozmówca. Wypowiedz na głos te zdania. Zwróć uwagę na negację rzeczowników!

S. 98, Ćw. 11 Skąd pochodzi ten wyraz? Co on oznacza? Zaznacz to.

S. 99 OMÓWIENIE LEKCJI 20

Informacje

Paula i Filip chcą poznać opinię słuchaczy Radia D. w sprawie tajemniczych kół, które nie były śladem lądowania UFO, tylko dziełem sprytnych rolników. Paula i Filip rozmawiają o tym na żywo ze słuchaczami audycji pod tytułem „czy kłamstwo może być grzechem”, będącym aluzją do przeboju Zarah Leander z 1938 roku „Czy miłość może być grzechem?” W audycji omówiono trzy telefony od słuchaczy i jeden E-mail, odczytany przez Compu.

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na internacjonalizm, będący słowem kluczowym scenki.
- Na treść wypowiedzi o „inscenizacji”.

Scenki

- **26** Scenka 1: Czy kłamstwo jest grzechem?
  - **27** Scenka 2: Wypowiedź słuchaczki.
  - **28** Scenka 3: Wypowiedź słuchacza.
  - **29** Scenka 4: Popularne przysłowie
  - **30** Scenka 5: Zagadka.
  - **31** Rodzajnik.
- Teksty scenek na stronie 141.

Rozumienie wypowiedzi

- Pytamy innych o ich opinię i wyrażamy własne zdanie: *Was ist Ihre Meinung? Was meinen*

Sie? Wer glaubt das denn? Wo ist das Problem? Aber das versteht ihr ja nicht. Das ist ja direkt philosophisch.

- Zachęcamy kogoś do czegoś: *Rufen Sie uns an! Bitte nicht mehr anrufen! Mailen Sie uns!*
- Porządkujemy wyrazy.
- Domyślamy się sensu przysłowia.

Poznawanie struktur

- Rodzajniki określone i nieokreślone w mianowniku liczby pojedynczej i mnogiej: *der – die – das; ein – eine* → D 2 **5**, S. 178
- Czasownik modalny können: *Kann denn Liebe Sünde sein? Ich kann fliegen.* → D 1 **8**, S. 173
- Czasowniki zmieniające samogłoskę rdzenną w temacie: *lesen – liest* → D 1 **4**, S. 172

Utrwalanie wypowiedzi

- Dopasowywanie do siebie rzeczowników i czasowników: *der Anruf – anrufen*
- Zestawianie wyrazów

9 CWICZENIA DO LEKCJI 20

S. 100, Ćw. 1 Posłuchaj scenki 1. O co chodzi w lekcji 20? Zanotuj jej hasło przewodnie.

S. 100, Ćw. 2 Posłuchaj scenki 2. Jakiego zdania jest pani Frisch?

S. 100, Ćw. 3 Posłuchaj scenki 3. jakiego zdania jest pan Perini?

S. 100, Ćw. 4 Posłuchaj scenki 4. *kurze/keine*: Co to do czego pasuje?

S. 100, Ćw. 5 Posłuchaj scenki 5. Uporządkuj dialog. Ponumeruj zdania.

S. 101, Ćw. 6 O co Paula i Filip pytają słuchaczy? Zaznacz krzyżykiem (x) właściwy wyraz.

S. 101, Ćw. 7 Co znaczą te dwa wyrazy? Zaznacz je.

S. 101, Ćw. 8 *ein paar/ein bisschen*: Co to do czego pasuje? Uzupełnij zdania.

S. 101, Ćw. 9 Uporządkuj wyrazy we właściwej kolejności. Sprawdź ich kolejność w zdaniach.

S. 101, Ćw. 10 Co oznacza to przysłowie? Jak brzmi ono po polsku?

S. 102, Ćw. 11 1. Posłuchaj wypowiedzi i wstaw do nich właściwe rodzajniki. 2. Uzupełnij schemat.

S. 102, Ćw. 12 1. Czasownik modalny *können* ma dwojakie znaczenie. Porównaj ze sobą oba zdania. 2. Uporządkuj przykłady. Możliwość (M) czy zdolność (F)? Wstaw oznaczające je duże litery do podanych niżej zdań.

S. 102, Ćw. 13 Które czasowniki zawierają które samogłoski? Zaznacz je i zapisz te czasowniki w ich formie bezokolicznikowej.

S. 103, Ćw. 14 Wpisz właściwe czasowniki lub rzeczowniki (w mianowniku) do tabeli.

S. 103, Ćw. 15 Z podanych sylab utwórz wyrazy i zapisz je.

S. 104 OMÓWIENIE LEKCJI 21

Informacje

Paula i Filip mają nowe zadanie. Dokuczają im letni upał. Compu wysyła ich do Hamburga, leżącego u ujścia Łaby. W hamburskim porcie dostrzeżono rekina. Po przybyciu na miejsce Paula i Filip widzą na nabrzeżu portu zbity tłum ludzi.

Scenki

- **32** Zlecenie.
  - **33** Scenka 1: Życzenie Pauli.
  - **34** Scenka 2: W hamburskim porcie.
- Teksty scenek na stronie 142.

Rozumienie wypowiedzi

- Wyrażamy życzenie: *Ich möchte .../brauche ...*
- Dopytujemy się i reagujemy: *Gibt es hier denn keinen Ventilator? Glaubst du das? – Alles ist möglich.*
- Prosimy kogoś o coś: *(Dürfen wir mal vorbei?) Hier kommt niemand vorbei.*

Poznawanie struktur

- Uzupełnienia w bierniku → B 6, S. 167
- Biernik rodzajników określonych, nieokreślonych i zaimków przeczących: *Siehst du den/einen Hai? Wir wollen keine Reporter.* → D 2 **2**, **4** + **10**; S. 177ff.

Utrwalanie wypowiedzi

- Opracuj własną metodę zapamiętywania ważnych wyrazów i zwrotów.

ĆWICZENIA DO LEKCJI 21

S. 105, Ćw. 1 Posłuchaj zlecenia wydanego przez Compu. O co w nim chodzi? Zaznacz to.

S. 105, Ćw. 2 Posłuchaj scenki 1. Co ma na myśli Paula mówiąc „woda“ *Wasser*? Zaznacz to.

S. 106, Ćw. 3 Posłuchaj scenki 2. Czy usłyszałeś w niej te zdania? Zaznacz je „tak“/„ja“ lub „nie“ *nein*.

S. 106, Ćw. 4 Co tu do siebie pasuje? Połącz ze sobą odpowiednie zdania strzałkami.

S. 106, Ćw. 5 Przekreśl nieprawdziwe zdania.

S. 107, Ćw. 6 Uzupełnij zdania i odczytaj je na głos.

S. 107, Ćw. 7 1. Ujmij w owal czasowniki. Zaznacz flamastrem rodzajniki.
2. Uzupełnij schemat.

S. 107, Ćw. 8 Utwórz zdania i powiedz je głośno.

S. 108, Ćw. 9 Wstaw *kein_* z właściwą końcówką.

S. 108, Ćw. 10 1. Jak najlepiej można zapamiętać te wyrazy? Zaznacz je. 2. Wynotuj je oddzielnie według Twojej metody ich uporządkowania.

S. 109 OMÓWIENIE LEKCJI 22

Informacje

Paula i Filip przebywają wciąż w Hamburgu aby ustalić, ile prawdy tkwi w pogłoskach o rekinie, którego ponoć widziano w hamburskim porcie. Idąc wzdłuż nabrzeża odkrywają podejrzaną deskę surfingową. Zgłodniali, posilają się w kiosku z przekąskami i słyszą reklamę nowego wydania miejscowego, bulwarowego dziennika. Paula kupuje jeden egzemplarz od gazeciara i odkrywa w nim na pierwszej stronie zdjęcie, które wprawia ją w przerażenie.

Scenki

⊗₂ **35** Scenka 1: Deska surfingowa.

⊗₂ **36** Scenka 2: Posiłek w kiosku.

⊗₂ **37** Scenka 3: Hamburgski dziennik.

→ Teksty scenek na stronie 142.

Rozumienie wypowiedzi

- Wyrażamy niepewność: *Das weiß niemand.*
- Twierdzimy coś: *Das war bestimmt der Hai. Sie haben Angst, ganz klar.*
- Wyrażamy uczucia: *Ist das nicht schrecklich? Die ist bestimmt interessant.*
- Wyciągamy wnioski: *Es gibt also ...*
- Wyrażamy zgodę: *Alles klar!*
- Ustalamy życzenia: *Was darf es denn sein?*

Poznawanie struktur

- Zaimek osobowy (3. os. mianownik i biernik): *der Surfer – Er ist weg. Die Polizei sucht ihn. die Zeitung – Ich kaufe sie. das Surfbrett – Es ist kaputt.* → D 3 **2** + **3**, S. 180
- Rodzajnik jako zaimek: *Die ist interessant.* → D 3 **5**, S. 181

Utrwalanie wypowiedzi

- *Philipp bekommt – Paula möchte – Philipp nimmt*

ĆWICZENIA DO LEKCJI 22

S. 110, Ćw. 1 Posłuchaj scenki 1. Co mówi się w niej o desce surfingowej i jej właścicielu? Wynotuj w rubryce numery zdań na temat deski i żeglarza.

S. 110, Ćw. 2 Posłuchaj scenki 2 i zaznacz w rubryce zasłyszane informacje.

S. 110, Ćw. 3 Posłuchaj scenki 3: 1. Co mówi w niej gazeciara? Zaznacz to. 2. Co odkryła Paula?

S. 111, Ćw. 4 Co mówi sprzedawczyni z kiosku? Uzupełnij tekst jej wypowiedzi.

S. 111, Ćw. 5 Zaznacz, co znaczy ten zwrot.

S. 111, Ćw. 6 Wstaw właściwe słowa do dialogu.

S. 112, Ćw. 7 Które zaimki osobowe zastępują rzeczowniki: *er, sie* oraz *es*? 1. Zaznacz je. 2. Uzupełnij tabelę.

S. 112, Ćw. 8 1. Które rzeczowniki da się zastąpić przez *er, sie, es*? Zaznacz te rzeczowniki. 2. Które rzeczowniki można zastąpić przez *ihn*? Zaznacz je. Ułóż z nimi zdania i zapisz je.

S. 113, Ćw. 9 Jaki jest bezokolicznik tego czasownika.

S. 113, Ćw. 10 Zaznacz nie pasujące wyrazy.

S. 114 OMÓWIENIE LEKCJI 23

Information

Paula i Filip nadal przebywają w Hamburgu. Chcą znaleźć żeglarza, właściciela deski surfingowej, pogryzionej rzekomo przez rekina. Niedaleko od portu widzą szkołę surfingu i nurkowania i liczą na to, że dowiedzą się w niej czegoś o zaginionym żeglarzu. Daremnie. Kierownik szkoły jest wobec nich wyjątkowo nieuprzejmy. Idąc wzdłuż brzegu odkrywają pletwonurka, którego kostium okazuje się rozwiązaniem zagadki o rzekomym rekinie. Nagle pojawia się sowa Eulalia i mówi, że lecąc do nich odkryła coś bardzo ciekawego.

Na co należy zwrócić uwagę?

Na dźwięki, ułatwiające zrozumienie akcji.

Scenki

⊗₂ **38** Scenka 1: Szkoła surfingu i nurkowania.

⊗₂ **39** Scenka 2: Dziwny płetwonurek.

⊗₁ **40** Scenka 3: Pojawia się sowa Eulalia

→ Teksty scenek na stronie 143.

Rozumienie wypowiedzi

- Dopytujemy się: *Was steht denn da? Wie bist du denn hierher gekommen?*
- Wyrażamy niezadowolenie: *Das haben Sie wohl in der Zeitung gelesen?!*
- Wyrażamy zaciekawienie: *Das will ich aus der Nähe sehen. Ich habe etwas Interessantes gesehen.*
- Mówimy o obowiązkach: *Ich muss arbeiten.*
- *etwas* + Adjektiv: *etwas Interessantes*

Poznawanie struktur

- Czas przeszły Perfekt z *sein* lub *haben*: *Was haben Sie gesagt? Wie bist du hierher gekommen?* → D 1 **16**, S. 175
- Tworzenie imiesłowu czasu przeszłego → D 1 **17**, S. 176
- Klamra zdaniowa w czasie przeszłym Perfekt → D 1 **18**, S. 176
- Czasownik modalny *müssen* → D 1 **9**, S. 173

Utrwalanie wypowiedzi

- Formy imiesłowu czasu przeszłego Partizip II
- Opowiadanie o przeszłości

ĆWICZENIA DO LEKCJI 23

S. 115, Ćw. 1 Posłuchaj scenki 1. Uporządkuj wyrazy i wynotuj je.

S. 115, Ćw. 2 1. Przyjrzyj się zdjęciom i posłuchaj scenki 2. Uporządkuj tekst numerując jego zdania.

S. 115, Ćw. 3 Posłuchaj scenki 3. Co zrobiła sowa Eulalia? Zaznacz wyraz, który o tym informuje.

S. 116, Ćw. 4 Które czasowniki pasują do tych zdań? Wynotuj te czasowniki we właściwej formie.

S. 116, Ćw. 5 Zaznacz wyrazy ze scenek 1,2 i 3.

S. 116, Ćw. 6 Połącz przymiotniki z *etwas*. Użyj ich w zdaniach i wypowiedz te zdania na głos.

S. 116, Ćw. 7 Wstaw właściwe wyrazy w zdania od 1. do 5. Wypowiedz kompletne zdania na głos.

S. 117, Ćw. 8 Wpisz zdania do tabeli.

S. 117, Ćw. 9 Zaznacz czasowniki w zdaniach 1 - 6. Wpisz je do tabeli w formie bezokolicznikowej.

S. 117, Ćw. 10 Wynotuj przykłady imiesłowów czasu przeszłego Partizip II. Wykorzystaj do tego czasowniki z ćwiczenia dziewiątego.

S. 117, Ćw. 11 Uporządkuj wyrazy. Utwórz z nich zdania i wpisz je do schematu.

S. 118, Ćw. 12 Które zaimki osobowe pasują do podanych tu form czasownika *müssen*?

S. 118, Ćw. 13 Zaznacz imiesłowu. Zapisz ich formy bezokolicznikowe.

S. 118, Ćw. 14 Odpowiedz głośno na pytania.

S. 119 OMÓWIENIE LEKCJI 24**Informacje**

Eulalia dostrzegła z lotu ptaka coś ciekawego. Prowadzi Filipa i Paulę do szkółki surfingu i płetwonurkowania, w której próbowali się oni dowiedzieć czegoś więcej o zaginionym żeglarzu, właścicielu deski surfingowej, pogryzionej jakoby przez rekina. Po przybyciu na miejsce, Filip i Paula przeżywają nie lada niespodziankę.

Po wyjaśnieniu zagadki rzekomego rekina, Filip zaprasza Paulę na odwiedzone przez siebie w dzieciństwie miejsce, zwane *Willkomm-Höft*, z którego wszystkie statki, zawijające do portu w Hamburgu, lub z niego wypływające, pozdrawia się hymnem kraju, pod którego flagą one pływają.

Na co należy zwrócić uwagę?

Na rozpoznawanie charakteru zdarzenia, na podstawie tonu osób w nim uczestniczących.

Scenki

⊗₂ **41** Scenka 1: Parada oszustów.

⊗₂ **42** Scenka 2: Spór o pieniądze.

⊗₂ **43** Scenka 3: Zaproszenie.

→ Teksty scenek na stronie 144.

Rozumienie wypowiedzi

- Chwalimy kogoś: *Herzlichen Glückwunsch! Bravo, das hast du gut gemacht!*
- Jesteśmy niezadowoleni: *Das ist nicht genug.*
- Proponujemy coś: *Wir machen ein Spiel. Du musst gut zuhören.*
- Uzgadniamy coś: *Abgemacht!*
- Prosimy kogoś o coś: *Mir zuliebe.*
- Przypominamy sobie coś: *Als Kind habe ich ...*

- Domyślanie się sensu wypowiedzi.
- Porządkowanie rzeczowników i czasowników.

Poznanie struktur

- Czasowniki rozdzielne:
einladen – Ich möchte dich einladen. Ich lade dich ein. → D 1 **11** + **12**, S. 174
- Czasowniki nierozdzielne:
be- (bekommen), er- (erzählen), ver- (verleihen) → D 1 **13**, S. 175

Utrwalanie wypowiedzi

- Porządkowanie wypowiedzi
- Odgadywanie rzeczowników i czasowników

ĆWICZENIA DO LEKCJI 24

S. 120, Ćw. 1 Posłuchaj scenek 1 i 2. Wynotuj z każdej z nich najważniejszą wypowiedź.

S. 120, Ćw. 2 Dopasuj wyrazy do ilustracji.

S. 120, Ćw. 3 Posłuchaj scenki 3. Ponumeruj karty w kolejności, w jakiej występują w dialogu. Posłuchaj ponownie scenki dla kontroli.

S. 121, Ćw. 4 Co oznacza ...? Zaznacz to.

S. 121, Ćw. 5 Dopasuj czasowniki do ilustracji.

S. 121, Ćw. 6 Połącz czasowniki i rzeczowniki.

S. 122, Ćw. 7 Co tu się dzieje z przedrostkiem? Uzupełnij regułę.

S. 122, Ćw. 8 Uporządkuj wyrazy. Utwórz z nich zdania i wpisz je do tabeli.

S. 122, Ćw. 9 Wstaw właściwe przedrostki.

S. 122, Ćw. 10 Wstaw w zdania czasowniki we właściwej formie.

S. 123, Ćw. 11 Połącz strzałkami pasujące do siebie wyrazy i zwroty.

S. 123, Ćw. 12 Odgadnij zaszyfrowane wyrazy. Ułóż z nich trzy zdania i odczytaj je na głos.

S. 124 OMÓWIENIE LEKCJI 25

Informacje

Paula zbadła skąd pochodzi wyrażenie „*Das ist getürkt*”. Ustaliła, że są dwie wersje, tłumaczące pochodzenie i znaczenie tego zwrotu. Pierwsza dotyczy uroczystego otwarcia kanału łączącego Hamburg z Kilonią w roku 1895. W uroczystości tej wzięło udział wiele statków z różnych krajów.

Każdy witany był przez orkiestrę hymnem kraju, pod banderą którego ów statek pływał. Na widok tureckiej flagi z półksiężcem orkiestra wpadła w panikę, bo nikt, nawet dyrygent, nie znał hymnu Imperium Osmańskiego. Sprytni muzycy wybrnęli z opresji odgrywając melodię niemieckiej piosenki ludowej o księżycu. Według tej wersji wyrażenie „*das ist getürkt*” znaczy: „**poradzić sobie w trudnej sytuacji, zaimprovizować coś na poczekaniu**”. Inna wersja wiąże się ze słynnym automatem szachowym z 1769 roku. Automat miał postać ludzkiej figury, ubranej w tureckie szaty narodowe. Stąd nazwa automatu „Turek”. Ów „Turek” wygrywał bez trudu z najlepszymi ówczesnymi szachistami w całej Europie. We wnętrzu automatu ukryty był przemyślnie genialny szachista – karzeł. Dlatego też „*getürkt*” znaczy, według tej wersji: „**oszukać przy pomocy sprytnego tricku**”. Nic więc dziwnego, że Pauli nie spodobało się użycie przez Filipa tego słowa jako komentarza do tricku z rzekomym rekinem.

Scenki

② **44** Scenka 1: Zaimprovizowany hymn.

② **45** Scenka 2: IW restauracji.

② **46** Scenka 3: Książka o sowach.

② **47** Samogłoski.

→ Teksty scenek na stronie 144.

Rozumienie wypowiedzi

- Dopytujemy się: *Kennt jemand die türkische Hymne? Was spielen wir jetzt? Komme ich da auch vor?*
- Składamy propozycję: *Wir improvisieren.*

Poznanie struktur

- Zmiana samogłoski w czasownikach rozdzielnych: *lesen- Liest du mir vor?* → D 1 **4**, S. 172; D 1 **11**, S. 174
- Przymiotniki utworzone od rzeczowników: *die türkische Hymne* → D 8 **1**, S. 183
- Samogłoski krótkie i długie: *kann - fahre*

Utrwalanie wypowiedzi

- Piosenka: „Księżyc wschodzi”
- Tworzenie słów z liter.

ĆWICZENIA DO LEKCJI 25

S. 125, Ćw. 1 Przeczytaj informacje podane na stronie 124. Ustal, które z nich dotyczą spraw dziejących się obecnie, a które przeszłości.

S. 125, Ćw. 2 Posłuchaj scenki 1. Jaki związek zachodzi pomiędzy tymi trzema wyrazami?

S. 125, Ćw. 3 Posłuchaj scenki 2 i uzupełnij podane zdania.

S. 126, Ćw. 4 Posłuchaj scenki 3. Kto co w niej mówi? Zaznacz to.

S. 126, Ćw. 5 Który czasownik pasuje do którego rzeczownika? Połącz je strzałkami i utwórz z nich poprawne zdania.

S. 126, Ćw. 6 Wstaw wyrazy podane w nawiasie w odpowiednie miejsce w zdaniu i odczytaj na głos utworzone zdania.

S. 126, Ćw. 7 Odgadnij zaszyfrowane wyrazy i zanotuj je.

S. 127, Ćw. 8 Uzupełnij formy czasowników.

S. 127, Ćw. 9 Posłuchaj każdego z podanych tu przykładów dwukrotnie. Zwróć uwagę na słowa w ramkach. Czy występująca w nim samogłoska jest długa, czy krótka? Zaznacz to.

S. 127, Ćw. 10 1. Porównaj: przymiotniki po czasowniku i przed rzeczownikiem. Uzupełnij regułę. 2. Wstaw do podanych zdań przymiotniki w odpowiedniej formie.

S. 128, Ćw. 11 Czy potrafisz zanucić tę melodię na podstawie podanych w ćwiczeniu nut?

S. 128, Ćw. 12 Utwórz słowa z podanych liter.

S. 129 OMÓWIENIE LEKCJI 26

Informacje

Ayhan musi niespodziewanie opuścić Radio D. Paula dowiaduje się tego dopiero wtedy, kiedy widzi przygotowania do przyjęcia pożegnania. Filip improwizuje mowę pożegnalną. Józefina ma dla Ayhana upominek-niespodziankę, z którego sowa Eulalia jest niezbyt zadowolona. Profesor żałuje, że nie może podzielić się ze słuchaczami swymi informacjami na temat wyrazów złożonych.

Na co należy zwrócić uwagę?

- Na dźwięki i odgłosy ułatwiające zrozumienie tego, co się w tej chwili dzieje wokół nas

Scenki

- ② **48** Scenka 1: Pożegnanie Ayhana.
  - ② **49** Scenka 2: Ważne pytanie.
  - ② **50** Scenka 3: Compu zapowiada mowę.
  - ② **51** Scenka 4: Mowa pożegnalna.
  - ② **52** Scenka 5: Upominek na pożegnanie.
  - ② **53** Scenka 6: Pluszowa sowa.
  - ② **54** Scenka 7: Piosenka na pożegnanie.
- Teksty scenek na stronie 144.

Rozumienie wypowiedzi

- Informujemy: *Heute gibt es hier eine Party. Aber jetzt feiern wir mal. Mein Vater braucht meine Hilfe. Da muss ich in die Türkei.*
- Dopytujemy się: *Du gehst wirklich weg? Weißt du das denn nicht?*
- Wyrażamy ubolewanie: *Das ist schon schwer. Das hoffe ich nicht. Du musst ja leider ... Jetzt ist keine Zeit für ein Gespräch.*
- Rekonstruowanie biegu wydarzeń.

Poznawanie struktur

- Złożenia: (*das Stofftier, die Abschiedsparty*)
Rodzajnik przy wyrazach złożonych (*der Stoff + das Tier: das Stofftier*) → E 1, S. 185

Utrwalanie wypowiedzi

- Połączenia czasowników z rzeczownikami.
- Wyłapywanie wyrazów niewłaściwych.

ĆWICZENIA DO LEKCJI 26

S. 130, Ćw. 1 Posłuchaj scenki 1. Czego nagle dowiaduje się Paula? Zanotuj to.

S. 130, Ćw. 2 Posłuchaj scenki 2. Zanotuj numery odpowiedzi pasujących do pytań.

S. 130, Ćw. 3 Posłuchaj scenki 3. Co zapowiada Compu? Zaznacz prawidłową odpowiedź.

S. 130, Ćw. 4 Posłuchaj scenki 4. Ponumeruj zdania według ich kolejności w dialogu.

S. 131, Ćw. 5 Posłuchaj scenki 5. Jaki upominek otrzymuje Ayhan? Odgadnij słowo w ramce.

S. 131, Ćw. 6 Posłuchaj scenki 6. Przy pomocy paru słów-haseł przedstaw reakcję Eulalii.

S. 131, Ćw. 7 Posłuchaj scenki 7. Jaki prezent na pożegnanie ofiarował Ayhan profesorowi?

S. 131, Ćw. 8 Czego dowiedziałeś się z lekcji 26? Powiedz to i zapisz w ramkach w formie haseł.

S. 132, Ćw. 9 Połącz strzałkami pasujące do siebie informacje.

S. 132, Ćw. 10 Zapisz dwa rzeczowniki, z których składają się podane tu wyrazy złożone. 1. Do którego członu złożenia odnosi się rodzajnik? 2. Jakie litery stanowią w nich spójkę?

S. 132, Ćw. 11 Z podanych rzeczowników utwórz wyrazy złożone i napisz je wraz z rodzajnikiem. Co łączy oba człony złożenia? Litera **s** czy **n**,

a może w niektórych złożeniach nie ma spójki?

S. 133, Ćw. 12 Które czasowniki pasują do tych rzeczowników? Wynotuj je, pamiętając, że w niektórych wypadkach może być ich kilka!

S. 133, Ćw. 13 Co tu nie pasuje? Zaznacz to.

S. 134 TEKSTY SCENEK DŹWIĘKOWYCH

Tytuły poszczególnych scenek znajdziesz w tej broszurze w ramce „Omówienie lekcji ...” obok znaku symbolizującego okulary.

S. 146 ROZWIĄZANIA ĆWICZEŃ

Pamiętaj, że w ćwiczeniach typu: „ułoż zdania“ może być więcej niż **jedna** poprawna odpowiedź! Podane odpowiedzi mają charakter **przykładowy**.

S. 186 INDEKS WYRAZÓW

Zawiera następujące informacje:

- **Rzeczowniki:** forma w liczbie pojedynczej, rodzajnik i końcówka liczby mnogiej: *Abend, der/-e = der Abend/die Abende*
- **Czasowniki:** bezokolicznik i imiesłów czasu przeszłego: *bekommen – hat bekommen*, w czasownikach rozdzielnych: bezokolicznik i 3. os. l. poj.: *anrufen/er ruft an*, w czasownikach zmieniających samogłoskę: bezokolicznik i 3. os. l. poj.: *geben/er gibt*
- **Liczby** w nawiasach: numer lekcji, np. (1) i numer strony w podręczniku, np. S. 5
- **Kursywa:** słowa napisane w podręczniku **tylko** kursywą, np.: *April, der (8, S. 43)*

GRAMATYKA

Wszystko, co w broszurze dotyczy zasad gramatyki niemieckiej i jest oznaczone symbolem podanym u góry, omówiono w kolejnych lekcjach.

Poniższe zwięzłe omówienie zasad gramatyki języka niemieckiego dotyczy najpierw nauki o zdaniu, a następnie części mowy.

S. 163 A Zdanie

W języku niemieckim występują cztery typy wypowiedzi, które mogą występować w dwóch formach: w formie z odmiennym czasownikiem, tworząc zdanie, lub w formie bez czasownika.

- 1.) zdania oznajmujące
- 2.) zdania pytające
- 3.) zdania wyrażające życzenie
- 4.) zdania rozkazujące

S. 163 A 1 Zdanie oznajmujące: odmienny czasownik znajduje się w zdaniu oznajmującym na miejscu ②.

S. 163 A 2 Zdanie pytające: odmienny czasownik znajduje się w zdaniu pytającym na miejscu ②.

S. 164 A 3 Zdanie wyrażające życzenie: odmienny czasownik znajduje się w zdaniu wyrażającym życzenie na miejscu ①.

S. 164 A 4 Zdanie rozkazujące: odmienny czasownik znajduje się w zdaniu rozkazującym na miejscu ①. → Formy trybu rozkazującego: D1 , S. 172.

S. 164 A 5 Klamra zdaniowa: w języku niemieckim występuje pewna osobliwość dotycząca przedrostków i przyrostków związanych z czasownikami, które zajmują miejsce na samym końcu zdania.

S. 164 A 5 1 Czasowniki modale w zdaniu (wollen)

S. 164 A 5 2 Czasowniki z przedrostkiem rozdzielnym (einladen)

S. 164 A 5 3 Perfekt (Sie haben das gelesen): Na końcu zdania występuje:

- drugi czasownik w zdaniu z czasownikami modalnymi
- przedrostek czasowników rozdzielnych
- imiesłów czasu przeszłego (Partizip II) w czasie przeszłym złożonym Perfekt

S. 165 A 6 Połączenia par zdaniowych: w połączeniach z użyciem *deshalb ...* lub *zuerst ..., dann ...* najpierw występuje czasownik, a potem podmiot.

S. 165 B Części zdania

Określone wyrazy muszą zająć w zdaniu miejsce obok siebie. Są to:

- uzupełnienia (dopełnienia), ściśle związane ze znaczeniem czasownika,
- przyłączenia (okoliczniki), niezależne od znaczenia czasownika.

S. 165 B 1 Czasownik w zdaniu (orzeczenie):

Poprawne gramatycznie zdanie w języku niemieckim niemal zawsze zawiera orzeczenie. Czasowniki w funkcji orzeczenia decydują o tym, jakie uzupełnienia są w zdaniu konieczne.

S. 166 B 2 Uzupełnienia (podmiot):

Czasowniki potrzebują podmiotu. Rolę podmiotu pełni rzeczownik (któremu niemal zawsze towarzyszy rodzajnik) lub zaimek. O podmiot pytamy *wer?* (pytanie o osoby: *Wer macht ein*

Spiel?) lub *was?* (pytanie o przedmioty/pojęcia oderwane ... : *Was ist interessant?*)

S. 166 B 3 Uzupełnienia (konieczne es): w niektórych czasownikach musi pojawić się **es** jako uzupełnienie.

S. 166 B 4 Uzupełnienia (sein + przymiotnik): przymiotniki po czasowniku *sein* wyrażają osobistą ocenę mówiącego. Przysłówki po czasowniku Verb (= przysłówek) nie zmieniają formy. Opinię można także wyrazić przy pomocy *Ich finde ...*. Wymaga to jednak użycia dodatkowo uzupełnienia w bierniku: *Ich finde das interessant.*

S. 166 B 5 Uzupełnienia (sein/heißen + rzeczownik): rzeczownik po *sein/heißen* występuje zawsze w mianowniku.

S. 167 B 6 Uzupełnienia (uzupełnienie w bierniku): *Paula kennt* nie jest zdaniem gramatycznie pełnym, gdyż brakuje w nim odpowiedzi na pytanie, **kogo** albo **co** zna Paula. Mówiąc ściślej, brakuje w nim **obowiązkowego** uzupełnienia w bierniku. Takie uzupełnienie ma w języku niemieckim bardzo wiele czasowników. Występując w bierniku niektóre rodzajniki, rzeczowniki i zaimki zmieniają formę.

S. 167 B 7 Uzupełnienia (czasowe, przestrzenne, modalne): te uzupełnienia zależą od czasownika i są niezbędne do tego, aby zdanie było poprawne. Kiedy ich zabraknie, zdanie jest niepoprawne, np.: „*Wir müssen sein*“ – brakuje tu uzupełnienia. Zdanie to mogłoby np. brzmieć: *Wir müssen pünktlich sein.*

S. 167 B 8 Uzupełnienia w celowniku : uzupełnienia w celowniku nie występują często w pierwszej części kursu – pojawiają się tylko w określonych zwrotach i wyrażeniach, np.: *Was ist denn mit dir los? Stell dir vor, ... Wie geht es Ihnen?*

S. 168 B 9 Przyłączenia: przyłączenia nie są zależne od znaczenia czasownika. Są zupełnie niezależne i mogą występować we wszystkich zdaniach – oczywiście pod warunkiem, że pasują do kontekstu.

S. 168 C Szyk zdania

Kolejność części zdania jest w niemieckim dość luźna, choć budowa zdania podporządkowana jest paru zasadniczym regułom.

S. 168 C 1 Zdanie oznajmujące

S. 168 C 1 1 Podmiot – czasownik – przyłączenie: taki szyk - podmiot na miejscu ①, odmienny czasownik na miejscu ② i przyłączenie na miejscu ③ zawsze jest poprawny.

S. 168 C 1 2 Przyłączenie na miejscu ①: często na miejscu ① występuje przyłączenie; odmienny czasownik pozostaje wtedy na miejscu ② a podmiot zajmuje miejsce ③. O tym, czy na pierwszym miejscu w zdaniu znajdzie się przyłączenie, czy też uzupełnienie, decydują intencje mówiącego.

S. 168 C 1 3 Uzupełnienia: uzupełnienie na miejscu ④ jest zawsze poprawne – po podmiocie, odmiennym czasowniku i przyłączeniu.

S. 169 C 1 4 Przyłączenia na miejscu ①: często na miejscu ① znajduje się uzupełnienie w bierniku, odmienny czasownik pozostaje na miejscu ② a podmiot przechodzi na miejsce ③.

S. 169 C 1 5 Negacja z nicht

- *nicht* występuje zawsze po odmiennym czasowniku i po uzupełnieniu w bierniku;
- po *nicht* występują: przysłówki i inne uzupełnienia.

S. 169 C 1 6 Klamra zdaniowa: często na samym końcu zdania występują jeszcze ważne informacje. W naszych przykładach informacje te odnoszą się do czasownika. Aby zatem dobrze zrozumieć zdanie, należy je wysłuchać do końca!

S. 170 C 2 Zdanie pytające

S. 170 C 2 1 Zdanie pytające z zaimkiem pytającym: w zdaniach pytających z zaimkiem pytającym zaimek występuje na miejscu ①, odmienny czasownik na miejscu ② a podmiot na miejscu ③.

S. 170 C 2 2 Zdania pytające bez zaimka pytającego (pytanie - Ja/Nein): W zdaniach tego typu odmienny czasownik występuje na miejscu ①, a podmiot na miejscu ②.

S. 170 C 3 Zdanie rozkazujące: w zdaniu rozkazującym odmienny czasownik występuje na miejscu ①, a podmiot na miejscu ②. W 2. osobie liczby pojedynczej wypada ze zdania podmiot.

S. 171 C 4 Streszczenie: miejsce czasownika w zdaniu

S. 171 C 4 1 Czasownik na miejscu ②

S. 171 C 4 2 Czasownik na miejscu ①

S. 171 D Części mowy

S. 171 D 1 Czasowniki: czasowniki w języku niemieckim zmieniają formę podczas odmiany. Czasowniki składają się z tematu i końcówki. Końcówka zgadza się z podmiotem – a więc z rzeczownikiem albo zaimkiem osobowym.

W słowniku czasowniki podane są w formie bezokolicznika (z końcówką *-en*: *machen, lesen*).

S. 171 D 1 1 **Bezokolicznik, temat, końcówka**

S. 171 D 1 2 **Odmiana czasowników w czasie teraźniejszym – czasowniki regularne**

S. 172 D 1 3 **Odmiana czasowników w czasie teraźniejszym – temat zakończony na -t/d lub -s/ß**

S. 172 D 1 4 **Odmiana czasowników w czasie teraźniejszym – czasowniki zmieniające samogłoskę rdzenną:** niektóre czasowniki zmieniają samogłoskę rdzenną w temacie. W czasie teraźniejszym samogłoska zmienia się tylko w 2. i 3. osobie liczby pojedynczej – także w czasownikach z przedrostkami rozdzielny: *vorlesen – Ayhan liest Eulalia ein Buch vor*.

S. 172 D 1 5 **Tryb rozkazujący czasowników:**

2. osoba liczby pojedynczej (*du*)

- w niektórych czasownikach dodajemy *-e*: *entschuldige, arbeite, warte*.
- czasowniki zmieniające samogłoskę rdzenną w temacie, zmieniają ją także w trybie rozkazującym: *sehen – Sieh mal! Aber: Fahr doch weiter!*

S. 172 D 1 6 **Odmiana czasowników w czasie teraźniejszym – sein, haben**

S. 173 D 1 7 **Odmiana czasowników w czasie teraźniejszym – heißen, wissen**

S. 173 D 1 8 **Czasowniki modalne - Funkcje:** czasowniki modalne zmieniają sens wypowiedzi, np. zmieniają zdanie oznajmujące *Er kommt am Samstag* na *Er will am Samstag kommen*.

S. 173 D 1 9 **Odmiana czasowników modalnych w czasie teraźniejszym:** czasowniki modalne mają tę samą formę w 1. i 3. osobie liczby pojedynczej i nie mają końcówki: *ich kann – sie kann*. Ale: *ich möchte – er möchte*.

S. 174 D 1 10 **Czasowniki modalne w zdaniu:**

- czasowniki modalne wymagają użycia drugiego czasownika występującego w formie bezokolicznikowej na samym końcu zdania,
- kiedy brakuje drugiego czasownika w zdaniu, jest on domyślny: *Möchtest du eine Pizza (haben)?*

S. 174 D 1 11 **Czasowniki z przedrostkiem rozdzielny:** w języku niemieckim czasowniki mogą otrzymać przedrostek, który uściśla znaczenie czasownika, albo nadaje mu inne znaczenie. W czasownikach z przedrostkiem rozdzielny akcent pada na przedrostek: *anrufen*.

S. 174 D 1 12 **Czasowniki z przedrostkiem rozdzielny w zdaniu:** w czasie teraźniejszym:

- w zdaniach z czasownikami modalnymi przedrostek i czasownik występują razem;
- jeśli w zdaniu oznajmującym, pytającym i rozkazującym przedrostek odrywa się od czasownika - wędruje na sam koniec zdania;
- w 2. 3. osobie liczby pojedynczej zmieniają głoskę rdzenną w temacie: *lesen – er liest, vorlesen – er liest vor*.

S. 175 D 1 13 **Czasowniki z przedrostkiem nierozdzielny:** przedrostki *be-, er-, ver-* nie oddzielają się od czasownika. Akcent pada na czasownik: *bekommen, erzählen*.

- **S. 175 D 1 14** **Formy czasowe czasowników (przeszłość):** jeśli po niemiecku mówimy o przeszłości, używamy czasów przeszłych;
- w rozmowie używamy imiesłowu (Präteritum) czasu przeszłego czasowników *haben* i *sein*;
- form czasu przeszłego innych czasowników.

S. 175 D 1 15 **Imiesłów czasu przeszłego czasownika sein**

S. 175 D 1 16 **Tworzenie czasu Perfekt**

- czas Perfekt tworzymy z odmiennymi czasownikami posiłkowymi *haben* lub *sein* i imiesłowem czasu przeszłego czasownika;
- większość czasowników tworzy czas Perfekt z czasownikiem posiłkowym *haben*.
- czasowniki wyrażające ruch, kierunek, takie jak np.: *kommen, fahren* i *sein* tworzą czas Perfekt z czasownikiem posiłkowym *sein*.

S. 176 D 1 17 **Tworzenie imiesłowu czasu przeszłego**

Czasowniki z przedrostkiem nierozdzielny nie mają *ge-*, np.: *erzählen: Sie hat eine Geschichte erzählt*.

→ formę imiesłowu czasu przeszłego czasownika znajdziesz w słowniku na stronie 186.

S. 176 D 1 18 **Imiesłów czasu przeszłego w zdaniu (Partizip II):**

Partizip II znajduje się zawsze na końcu zdania.

S. 176 D 1 19 **Negacja czasownika z użyciem nicht:** Nicht zaprzecza czasownikowi, po którym występuje; *nicht* występuje zawsze po odmiennym czasowniku i uzupełnieniu w bierniku.

S. 177 D 2 **Rodzajniki i rzeczownik:**

W języku niemieckim przed rzeczownikiem występuje rodzajnik, który określa jego rodzaj, liczbę i przypadek. Z tego względu rzeczowników należy uczyć się zawsze z rodzajnikami. Są dwa rodzaje rodzajników: określone (= bestimmte) i

nieokreślone (= unbestimmte) rodzajniki.
Rodzajnik określony ma liczbę pojedynczą i mnogą. Rodzajnik nieokreślony nie ma liczby mnogiej.

S. 177 D 2 1 Rodzajnik określony (mianownik):
Rzeczowniki odmieniają się przez przypadki. Pierwszym przypadkiem jest mianownik. Podmiot występuje zawsze w mianowniku. O przypadku rodzajnika decyduje czasownik.

S. 177 D 2 2 Rodzajnik określony (mianownik i biernik): biernik jest czwartym przypadkiem. Występuje po określonych czasownikach → B 6, S. 179). W bierniku zmienia się tylko rodzajnik dla rodzaju męskiego *der* → *den*.

S. 177 D 2 3 Rodzajnik nieokreślony (mianownik):

S. 178 D 2 4 Rodzajnik nieokreślony (mianownik i biernik):

- w bierniku zmienia się tylko rodzajnik nieokreślony dla rodzaju męskiego *ein* → *einen*.
- przed nieokreślonymi rzeczownikami w liczbie mnogiej (w mianowniku i bierniku) rodzajnik nie występuje.

S. 178 D 2 5 Użycie rodzajników nieokreślonych i określonych

- rodzajnik nieokreślony: poprzedza rzeczownik oznaczający rzecz nieznaną, nieokreśloną, albo taką, o której mówimy lub piszemy po raz pierwszy: *Da ist noch ein Hörer*.
- rodzajnik określony: poprzedza rzeczownik oznaczający osoby i rzeczy znane, bliżej określone, albo takie, o których już była mowa, np.: „*Der Hörer heißt Perini*“.

S. 178 D 2 6 Opuszczanie rodzajnika

Rodzajnika nie używa się:

- przed nazwami własnymi: *Das ist Paula. Wer ist Philipp?*
- przed rzeczownikami oznaczającymi zawód: *Paula ist Redakteurin*.
- przy nieokreślonych bliżej rzeczownikach: *Das sind Zeitungen*.
- w wielu przysłówiach i zwrotach: *Geld haben*.

S. 178 D 2 7 Liczba mnoga rzeczowników:
Większość rzeczowników w języku niemieckim ma liczbę mnogą. Rzeczowniki w liczbie mnogiej przybierają różne końcówki. Niektóre rzeczowniki nie mają liczby mnogiej. Na przykład.: *der Flügel – die Flügel*.

→ Formę listy mnogiej znajdziesz w słowniku na stronie 186..

S. 179 D 2 8 Negacja rzeczownika:

Zaimek *kein* odmienia się tak samo jak rodzajnik nieokreślony *ein*.

S. 179 D 2 9 Zaimki dzierżawcze: 1. + 2. osoba liczby pojedynczej:

Zaimki dzierżawcze wyrażają szeroko pojęte posiadanie (przynależność, zainteresowanie). W pierwszej części kursu mówiliśmy o zaimkach dzierżawczych nieosobowych, zastępujących rodzajnik. Nie mówiliśmy za to wcale o zaimkach dzierżawczych osobowych, zastępujących rzeczownik. Zaimki dzierżawcze odmienia się tak samo jak rodzajnik nieokreślony *ein*.

S. 179 D 2 10 Rodzajniki - podsumowanie:

S. 180 D 3 Zaimek: Zaimek zastępuje rzeczownik, przymiotnik oraz liczebnik. Naszą uwagę przyciągają najbardziej:

- zaimki osobowe
- zaimki nieokreślone: *jemand, niemand, etwas, nichts*

S. 180 D 3 1 Zaimek osobowy - mianownik:

Zaimek osobowy w mianowniku pełni rolę podmiotu. Określa formę czasownika: *kommen: ich komme, er kommt*.

S. 180 D 3 2 Zaimek osobowy - 3. osoba:

Zaimek osobowy w trzeciej osobie (w liczbie pojedynczej *er/sie/es* i *ihn*) odnosi się do kogoś lub czegoś, o czym już była mowa wcześniej. Ta osoba lub rzecz, które zaimek zastępuje, musiała być już raz wcześniej przedmiotem rozmowy; w ten sposób wiemy, do czego zaimek się odnosi.

S. 180 D 3 3 Zaimek osobowy - biernik 3. osoba:

Zaimki osobowe odmieniają się przez przypadki, a więc zmieniają formę. Przypadkiem zaimków osobowych rządzi czasownik. Po czasownikach: *sehen, verstehen, suchen* występuje biernik. Tylko zaimki osobowe rodzaju męskiego w 3. os. l. poj. ulegają zmianie: *er* → *ihn*. W tej części kursu poznaliśmy głównie zaimki osobowe w drugiej osobie liczby pojedynczej: *Ich verstehe dich nicht*.

S. 180 D 3 4 Zaimki nieokreślone:

Zaimki nieokreślone odnoszą się do bliżej nieokreślonych osób (pozytywnych: *jemand*, negatywnych: *niemand*) lub rzeczy (pozytywnych: *etwas*, negatywnych: *nichts*). *Jemand* i *niemand* zmieniają formę, np.: *Ich sehe niemanden/jemanden*. Końcówka *-en* jest jednak często opuszczana. *Etwas* i *nichts* nie zmieniają formy.

S. 180 D 3 5 Rodzajnik określony jako zaimek:

W mowie potocznej często używa się rodzajników określonych w roli zaimków osobowych, co jednak brzmi lekceważąco i należy się tego wystrzegać.

Rodzajnik w roli zaimka może wystąpić w zdaniu na miejscu ① i wzmocnić siłę wypowiedzi.

S. 181 D 4 Przyimki: Niemal wszystkie przyimki wymagają użycia określonego przypadku: biernika, celownika lub dopełniacza. W tej części kursu zajmowaliśmy się wyłącznie przyimkami wymagającymi użycia biernika.

S. 181 D 4 ① Rekcja przyimka

S. 182 D 4 ② Skrócenie przyimka i rodzajnika: Niektóre przyimki zlewają się z rodzajnikiem. Nie jest ich wiele i należy je zapamiętać.

S. 182 D 5 Czasowniki występujące zawsze w połączeniu z określonym przyimkiem

S. 182 D 6 Zaimki pytające

- Przy użyciu zaimków pytających pytamy o osoby, rzeczy, czas, sposób, powód itd. Zaimki pytające pozwalają także ustalić część zdania, np.: podmiot, uzupełnienie w bierniku, uzupełnienie przestrzenne lub czasowe.

S. 183 D 7 Spójniki: Spójniki łączą części zdania lub same zdania. Przykłady: *und* - wyliczanie, *oder* - alternatywa, *aber* - przeciwieństwo.

S. 183 D 8 Przymiotniki/przysłówki:

Przymiotniki przed rzeczownikami mają w niemieckim rozmaite końcówki. Przysłówki po czasowniku nie zmieniają formy.

S. 183 D 8 ① Przymiotniki przed

rzeczownikiem: Po rodzajniku określonym przymiotniki przed rzeczownikiem w mianowniku liczby pojedynczej mają zawsze końcówkę *-e*.

S. 183 D 8 ② Przymiotniki po *etwas*: Po zaimku *etwas* przymiotniki stają się rzeczownikami. Odmieniają się przez przypadki i pisze się je z dużej litery. W pierwszej części kursu jeszcze o tym nie mówiliśmy.

S. 183 D 8 ③ Przysłówki

S. 184 D 9 Partykuła: Partykuła jest nieodmienną częścią mowy, która modyfikuje sens wypowiedzi lub wyrazu. W języku niemieckim mówionym są one bardzo często używane dla wzmocnienia wypowiedzi. Czy jest to wzmocnienie pozytywne, czy też negatywne – to zależy w dużej mierze od sposobu akcentowania wypowiedzi.

S. 184 D 9 ① Partykuły tonujące

S. 184 D 9 ② Partykuły stopniujące

S. 184 D 9 ③ Partykuły dialogowe

S. 184 E Tworzenie wyrazów

W języku niemieckim istnieje wiele sposobów tworzenia wyrazów, rozpoznania ich struktury i przez to ułatwienia zrozumienia ich znaczenia.

S. 184 E 1 Rzeczownik + rzeczownik (złożenia):

Pomiędzy niektórymi rzeczownikami złożonymi występuje spójka *-s* lub *-n*. Rodzaj gramatyczny rzeczowników złożonych jest zawsze taki sam jak ostatniego członu złożenia, zaś akcent spoczywa na członie określającym.

S. 185 E 2 Rzeczownik + przyrostek *-in*:

Pozwala utworzyć formę żeńską danego zawodu lub narodowości.

S. 185 E 3 Przyrostki przymiotników

S. 185 E 4 Rodzina wyrazów